

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 9/415 | GODINA XXXIX | CIJENA 10 KN

RUJAN 2020.

“Idite i vi u moj vinograd” (Mt 20,4)

Poštovani čitatelji Ladonje,

dok budete čitali rujanski broj Ladonje, u mnogim našim župama održavat će se slavlja svete potvrde. Zahvalni smo Bogu da smo ipak ove godine dočekali krizmu za naše mlade koju smo zbog pandemije koronavirusa bili prisiljeni odgoditi do jeseni. Doista vjerujemo da će naši krizmanici s radošću pristupiti sakramantu svete potvrde iako ih nismo mogli pripremiti onako kako smo željeli zbog objektivnih okolnosti. Ali upravo zato svoje pouzdanje stavljamo u Božje ruke, u nadi da će darovi Duha Svetoga svim

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada

1972. listić – prilog obiteljskog časopisa

Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich,

David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić,

Željko Mrak, s. Terezija Pavić, Nela Petek

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342

ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Godišnja pretplata 120,00 kuna

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ţiro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Berba grožđa

našim krizmanicima donijeti više odgovornosti i zrelosti za njihov sadašnji i budući život.

Upute, koje su svi naši župni uredi primili od naše biskupije, ali i od stožera civilne zaštite Istarske županije, sugeriraju da se i prigodom slavlja svete potvrde poštuju određene mjere radi zaštite krizmanika, njihovih obitelji i dakako svih nas ostalih. Predloženo je da ovoga puta damo prednost krizmanicima, kumovima i njihovo najbliskoj obitelji kako bi se izbjeglo preveliko mnoštvo ljudi na malom prostoru i to ljudi, koji će, što je razumljivo, doći sa svih strana naše domovine i šire. Tu računamo i na odgovornost roditelja kako se krizma ne bi pretvorila u masovne fešte koje traju cijeli dan i noć do jutarnjih sati jer će u tom slučaju, ako se nešto dogodi, za to biti kriva Crkva i svećenici.

Nadamo se da ćemo naići i na razumijevanje naših najredovitijih vjernika kako ne bi župnici i ovo-ga puta slušali kako dajemo prva mesta i prednost onima koji dolaze samo za krizmu i opet ih nema, a ne čuvamo mjesta samo za one koji su uvijek tu. Ipak vjerujemo da oni, koji su „uvijek“ tu, nisu tu zato da bi ih se častilo i hvalilo ili zato da se drugi dive njihovo pobožnosti. Oni su valjda tu zato jer su vjernici, kršćani koji nastoje drugima biti uzor, posebno svojom skromnošću i služenjem pa će rado ovoga puta to svoje prvo mjesto prepustiti nekome drugom.

Upravo smo ovih dana čitali Evanđelje sv. Mateja koje opisuje jednu Isusovu prispolobu koju zovemo i prispolobom o „nepravednom upravitelju“ ili prispolobom o „radnicima posljednjeg sata“. Isusova priča govori o tome kako je domaćin unajmio radnike

za svoj vinograd. S onima koji su počeli raditi rano ujutro, pogodio se da će im platiti denar. U kasnije doba dana ponovno odlazi po radnike da dodu raditi u njegov vinograd da bi gotovo na kraju dana ponovno pozvao radnike koje nitko nije unajmio. Na kraju domaćin svima daje po denar. Je li to pravedno? Prvi misle da nije i bune se, a domaćin im odgovara da im je dao upravo onoliko koliko je obećao, domaćin odgovara: „... zar je tvoje oko zlo što sam ja dobar?“

Pažljivim čitanjem ove izvanredne priče vidimo da domaćin nije ni nepošten ni nepravedan. Prvima daje ono što je obećao. Drugima govori „što bude pravo, dat ću vam“, a trećima nije obećao ništa. Domaćin ih nagrađuje za njihovo povjerenje, posebno zadnje kojima ništa nije obećao. Očito je da je to kritika farizejima i pismoznancima koji su se smatrali boljima od drugih. Oni su ti koji s Bogom trguju i koji su si umislili da Bog njima duguje jer su oni tu „od rane zore“.

Poštovani čitatelji, a što ako su oni treći naši krizmanici ili naše obitelji? Zar nije najvažnije da su tu, da su došli makar i jednom? Zašto ne pomisliti da je to početak njihova života u vjeri ili njihova novoga odnosa s Bogom? Ne-mojmo imati zlo oko. Pratimo ih svojom molitvom, a sigurno ćemo imati priliku pokazati svojim primjerom da kršćani ne zavide i ne sude, već se raduju Božjoj dobroti i ljubavi prema svima, a posebno prema našim krizmanicima.

Uime uredništva i svih suradnika Ladonje od srca čestitamo krizmanicima, kumovima, roditeljima i neka ih prati Božji blagoslov.

Velika – zbog malenosti

Marija je Velika zato što je znala prihvati Božju malenost.

Povijest je spasenja iznjedrila brojne svjedočice i velike ljude, i njih se obično sjećamo na dan njihove smrti, odnosno – rođenja za Nebo. Ali, Marija pripada onim posebnim, odabranim, kojih se sjećamo i na dan njihova rođenja – to su, naravno, Isus, Ivan Krstitelj i Ona – Majka Božja.

Zašto je za vjernike važan dan Njena rođenja, blagdan Male Gospe? Zar je ona već samim svojim rođenjem „zaslužila“ svoje mjesto u povijesti čovječanstva i njegova spašenja? Ne. Ne radi se, u prvom redu, o njenim zaslugama, već o Božjem planu. I slavljenjem Njena rođenja – slavimo Božji plan s čovjekom.

Prema Bibliji čovjek je biće stvoren na Božju sliku, kao kruna stvaranja. No, nešto je pošlo po zлу i čovjek je na zemlju, zbog svoje slobodne volje, donio grijeh, raskinuo veze s Bogom, ljudima i prirodom i vratio stvari na početak, u neku vrstu kaosa zla. U tom je neredu trebalo početi ispočetka – i prema biblijskoj priči Bog počinje novu povijest tako što u ljudsku povijest ulazi svojom milošću, postupno mu se otkrivajući. No, Bog je jednostavno znao da će čovjek pogriješiti i zato mu je pripremio put spasenja, put otkupljenja. Iako mu se objavio kao vječni i svemogući, pripremio je put objave u malenosti, u liku djeteta – koje će donijeti kraljevstvo nebesko među ljude, u krhkosti novorođenoga Isusa.

Sažetak cijele priče čitamo na početku Evangelija po Mateju, koje nabraja sve važne ljude u Isusovoj genealogiji, cijelu povijest, od Abra-

hama do Josipa. I završava Josipom, koji je muž Marije, od koje se rodio Isus Krist (Matej 1,1-17).

S jedne strane ljudska povijest pokazuje slabosti, nesavršenosti, ljudi poput bludnice Rahabe, strankinje Rute, preljubnika Davida, ili Salomona, koji je unatoč svojoj mudrosti griješio: no po svima njima Bog pokazuje svoje blago i mudrolice, okrećući na dobro njihovu povijest, zbog njihove ljubavi prema Njemu.

Marija dolazi na samom kraju te povijesti kao njeno ispunjenje i početak jednoga novog razdoblja. I kao što je povijest Božjom rukom vođena i providena, tako je i Marijin život pripreman u čistoći, otvorenosti Bogu i njegovu planu.

Njena otvorenost i predanost, njena spremnost da Bogu bezuvjetno kaže „da“, otkrivaju nam da tu nema slučajnosti jer je sam Bog pripremio njen život za utjelovljenje Božje riječi. Sve slabosti likova nabrojenih u Isusovoj genealogiji ne postoje u Marijinu životu. Ona je žena savršene vjere, nerukotvoreni hram Božji: sveto hranište u kojem je Božja riječ prihvaćena, postala tijelom, rasla i rođena u liku djeteta. Apostol Pavao piše: „Jer koje predviđe, te i predodredi da budu suočeni slici Sina njegova te da on bude prvorodenac među mnogom braćom. Koje pak predodredi, te i pozva; koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi.“ (Rimljanima 8,28-30)

Evanđelja nam ne donose puno detalja o njenu životu – ali kao vjernici, kao Crkva – slavimo svaki detalj Marijina života, koji po tradiciji poznajemo. Jer – svaki trenutak u

njenu životu, od začeća do usnuća, pokazuje Božji plan – koji priprema čovjekovo spasenje.

Kao Majka Božjeg sina Marija je velika – ali ta veličina nije ono što ljudi smatraju velikim, kao materijalni dosezi, ili prestiž, ugled i moć. To što čovjek vidi kao važno, povjesno i presudno, ne dostiže Božiju veličinu, i obično nema veze s Bogom. Salomon je ispravno prosudio kad je izgradio hram, kao najveću i najljepšu od svih ljudskih rukotvorina, i rekao: „Ali zar će Bog doista boraviti s ljudima na zemlji? Ta nebesa ni nebesa nad nebesima ne mogu ga obuhvatiti, a kamoli ovaj dom što sam ga sagradio!“ (1 Kr 8,27)

Ali ipak, na zemlji postoji nešto što je obuhvatilo Boga: Marijina utroba. S jedne strane beskraj, s druge strane, mlada žena iz Nazareta – čista i otvorena srca – iz tog Beskraja prima Božju riječ koja u njoj raste. Marijina je veličina u tome što je znala prihvati – Božju malenost.

I dok nam starozavjetni opis Božjega hrama nudi detalje dragocjena kamenja, klesanih stubova, vezenih zavjesa i savršenih proporcija – u Mariji nam se ocrtava jedna druga arhitektura. Položena na sedam stubova dara Duha Svetoga, kroz mudrost, razum, jakost, savjet, po-božnost, strah Božji i znanje: Marija se otkriva kao duša koja je u svojoj jednostavnosti znala prihvati Dar, i othaniti ga u ljubavi. I kao što je po njoj Božji sin sišao među nas, tako i mi po njenu zagovoru, možemo k njemu: ako imamo srce dovoljno veliko da prihvati Boga u malenosti.

„Učitelju, što moram činiti, da zadobijem vječni život?“ Upita Isusa zakonoznanac. „A on ga upita: što je pisano u zakonu? Kako čitaš? On mu odgovori: Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom i svom snagom svojom i svim umom svojim; a svoga bližnjega kao samoga sebe... To čini i živjet ćeš.“ U tim dvjema zapovijedima se sadržava cijelo kršćanstvo i svako spasenja. Ljubi Boga nad sve, ljubi bližnjega kao sebe. Svim srcem treba Boga ljubiti, dakle ne ostaje druge stvari, koja bi nas mogla zadržavati. Ljubi se srcem. A ljubi ili voli se tolike stvari: roditelji vole svoju djecu, djeca svoje roditelje; svaki voli svoj život, svoje tijelo, svoje imanje, sve svoje. To sve se ljubi srcem. Kada imamo da izaberemo i da se odlučimo za Boga, treba sve to pustiti i prionuti uz Boga. Boga se držati sve ostalo pustiti? Svi ili cijeli smo za Boga. Ne može se biti razdijeljen, ne može se malo dati Bogu, malo našem tijelu, malo drugima. Ne! Sve za Boga, a preko Njega doseći do svega drugoga. A takvu ljubav ćemo mi pokazati kada budemo došli do toga, da smo spremni sve pustiti za ljubav do Boga: kada npr. u jednoj nesreći svi budemo znali reći Bogu: „Neka bude volja Tvoja“, kada budemo na Njega svaki dan i više puta na dan mislili, kada budemo poštivali njegove zapovijedi (ne kuni, ne ukradi, ne sagriješi bludno). Ah kako bi muž i žena pokazali da ljube Boga kad bi slušali zapovijedi Božje: „rastite i množite se, kad bi

Zamke pohlepna uživanja

(XII. nedjelja po Duhovima, 20. 8. 1944.)

bili požrtvovniji te ne bi i oni, makar bez oružja potpomogli ubijati nevine duše! – Jadne mi obitelji! Jadni očevi i majke!¹ Ah žalostan je znak za naše doba, da je dospjelo do najstrašnije zablude poganstva – umorstva djece. Uništavanja sa svih strana. I užasno slušasmo kako su u poganskoj Feniciji prinosili djecu Baalu za žrtvu. Kip kumirov bijaše čovječja figura s ispruženim rukama, sav od kovine. Taj se je kip vratom ražario, onda su se djeca polagala na njegove ruke te su se odanle skotrljala u njegovo vatreno krilo. Kod toga je morala majka stajati; nije smjela ni uzdisati ni plakati, jer bi inače izgubila svoju čast. Kumir današnjeg vremena jest **pohlepnost uživanja**. Njemu se, po izjavama liječnika (u Njemačkoj) svaki dan žrtvuje po nekoliko tisuća djece; i roditelji su kod toga nazočni, oni ne tuguju, ne plaču – raduju se što su se riješili toga tereta... Ali stalna spočitavanja i mučne griznje savjesti ogorčava njima od onog časa svaku radost života. Neka žena: „Nikad više! Radije ču sve pretrpjeti nego

da budem još jednoć ubojica svoga djeteta. Kao sablast uvijek se diže pred njezinim duhom umorenio dijete kao nijemi ali nametljivi tužilac. Nikad ga ona neće vidjeti!... A ipak je ono njezino dijete! Dijete njezina srca!... A kamo li nesreće i za one roditelje koji nisu dali život onoj djeci što li im Bog bio dao kad su samo hitjeli. Ona djeca što je Bog odredio viču: „Oče, majko, daj mi život! Ta, otvori i nama prekrasno vječno nebo!“ ...

A kakve li nesreće za one koji žive bez zakona? Kakve li nesreće za one udovice koje ne poznaju više vjere do svojeg pokojnog muža? Gaze u blatu nečistoće. A kakve li nesreće za muškarca koji zavodi druge. – Sv. Pavao dobro opominje udovice. Ako ne mogu čisto živjeti neka se udaju s drugim. Ali ne nečisto živjeti. Nečisti su izgubljeni za raj, za njih nema mjesta nego li u strasnom paklu. Takvi hoće tamo danas da uživaju, a gaze zakon Božji. Gdje je u njima ljubav do Boga? Ne postoji!...

MONS. DRAŽEN KUTLEŠA – UPRAVITELJ POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Dana 3. rujna 2020. dekretom Kongregacije za biskupe prot. br. 838/2020 kako bi se osiguralo upravljanje Porečkom i Pulskom biskupijom, koja je ostala prazna nakon imenovanja mons. Dražena Kutleše nadbiskupom koadjutorom Splitsko-makarske nadbiskupije, papa Franjo imenovao je mons. Dražena Kutlešu apostolskim upraviteljem *sede vacante et ad nutum Sanctae Sedis* Porečke i Pulskе biskupije, sve dok novi izabrani biskup ne uđe u kanonski posjed biskupije. Novom apostolskom upravitelju podjeljuju se ona prava, ovlasti i dužnosti koje pripadaju dijecezanskim biskupima prema pravnim odredbama.

¹ *Tajna bračne sreće*, Zagreb, 1942., str. 74.

Svečano uvođenje u službu nadbiskupa koadjutora Splitsko-makarske nadbiskupije Dražena Kutleše

Svečanom Večernjom molitvom koju je predvodio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić upriličeno je u četvrtak, 3. rujna u splitskoj prvostolnici sv. Dujma, kanonsko uvođenje u službu nadbiskupa koadjutora Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Dražena Kutleše.

Na svečanosti su sudjelovali biskupi sufragani Splitske metropoliјe: dubrovački biskup Mate Uzinić i šibenski biskup Tomislav Rogić, predsjednik HBK i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Marko Mrše, prepozit Prvostolnog kaptola mons. Nediljko Ante Ančić, kanonici, članovi Zbora savjetnika, predstojnici nadbiskupijskih ureda i središnjih ustanova, provincijalke, župnici, redovnici, bogoslovi i sjemeništarci te vjernički puk.

Nakon svečane Večernje molitve kancelar Splitsko-makarske nadbiskupije don Ratimir Vukorepa pokazao je nadbiskupu Barišiću i Zboru savjetnika bulu pape Franje o imenovanju mons. Dražena Kutleše nadbiskupom koadjutorom Splitsko-makarske nadbiskupije. Zatim je napravljen i zapisnik koji su potpisali mons. Barišić i članovi Zbora savjetnika, a time je po Zakoniku kanonskoga prava mons. Kutleša službeno postao nadbiskup koadjutor.

Bula je potom pročitana te u njoj, između ostalog, piše: „Mučenici su Dalmacije i Istre u ljubljenoj zemlji Hrvatskoj posebno čašćeni, osobito u svetim biskupima Dujmu i Mavru, koji se ujedno štuju u lateranskoj krstionici te su tako od drevnih vremena pa sve do današnjih dana rimskim Prvosvećenicima veoma

pri srcu; njih, naime, i Mi, također, ne doživljavamo kao nijeme promatrače niti kao najamnike koji pred vukom bježe, nego kao brižne pastire koji bdiju nad Kristovim stadom, propovijedajući velikom i malenom, bogatom i siromašnom svaku mudrost Božju, te oni tako neumorno vode Crkvu kao veliku lađu što brodi po moru ovoga svijeta, i koju se, udaranu valovima svakojakih napasti, ne smije napustiti, već njome treba brižno upravljati (usp. Sv. Bonifacije, Ep. 3, 352.354). Tako razmatrajući, očinskom ljubavlju svraćamo misao na stado Splitsko-makarske nadbiskupije čiji je nadbiskup metropolit, časni brat Marin Barišić u duhovnoj potrebi žarko zamolio za pomoć kako bi se u vođenju biskupijskoga života mogao osloniti na službu koadjutora. Na tebe, dakle, časni brate, mislimo, koji si u svojoj obavljenoj pastirskoj službi u Porečkoj i Pulskoj biskupiji stekao dragocjeno znanje te si očitovalo vještina u duhovnim i zemaljskim stvarnostima života. Stoga, tebe, saslušavši savjet Kongregacije za biskupe, puninom Našeg Apostolskog autoriteta, a prethodno te oslobodivši veze s gorespomenutom biskupijom, imenujemo splitsko-makarskim nadbiskupom koadjutorom sa svim udijeljenim pravima i danim odgovarajućim obvezama.“

Zatim je otpjevan himan „Tebe Boga hvalimo“, nakon kojeg su uslijedili prigodni nagovori. Pozdravljajući sve nazočne, mons. Barišić prigodnim je riječima izrazio svoju zahvalnost i radost što je upravo mons. Dražen Kutleša imenovan nadbiskupom koadjutorom Splitsko-makarske nadbiskupije.

Potom je kancelar Vukorepa pročitao dekret o imenovanju mons. Dražena Kutleše generalnim vikarom Splitsko-makarske nadbisku-

pije. U skladu sa Zakonom kanonskog prava biskupa koadjutora se imenuje i generalnim vikarom kako bi imao cjelovitu jurisdikciju na području biskupije.

Podsetivši nazočne na veličinu i prostranstvo Splitsko-makarske nadbiskupije, nadbiskup Barišić pozvao je svećenike na poštovanje, poslušnost te svakodnevne molitve za svoje pastire i Božji narod. Na molitvu je također pozvao i redovnike, redovnice, kao i ostali vjernički puk.

Zatim je svoj govor održao i mons. Kutleša. Zahvalio je nadbiskupu Barišiću na srdačnom i bratskom dočeku te izrazio svoju spremnost i iskrenu raspoloživost za zajedničku suradnju na dobro Božjega naroda. Također je izrazio svoju zahvalnost Svetom Ocu na velikom povjerenju koje mu je iskazao imenovavši ga nadbiskupom koadjutorom ove Crkve, koja je najstarija nadbiskupija u našem narodu. „Ona je primila prvi načestaj Božje riječi još u samim po-

četcima kršćanstva, napredovala je tijekom vremena milošću Božjom, bila je domaćin važnih koncila baš u ovoj Prvostolnici, dala je mnoge vrijedne biskupe, svećenike i vjernike laike te je danas vrlo plodna u svom djelovanju. Pred tom bremenitom povješću osjećam svoju osobnu ljudsku nedostatnost, ali i veliko pouzdanje u Boga da će mi uvijek biti blizu. Oslanjam se, nadbiskupe, također i na Vaše iskustvo i mudrost koji će mi zasigurno pomoći rasti u novoj službi“, ustvrdio je, zahvalivši svim vrijednim svećenicima, redovnicama i redovnicima koji će njemu i nadbiskupu Barišiću nastaviti biti prvi suradnici. „U vinogradu Gospodnjem svi imamo svoje mjesto i svoj dio odgovornosti. Najvažnija zadaća svih nas jest primjerom i riječju naviještati Radosnu vijest, biti svjetlo svijeta i sol zemlje, donositi ljudima Krista te ljude privoditi Kristu. Plemenit i odgovoran je to zadatak koji nam je milošću Božjom povjeren. Božji je to dar, a ne naša zasluga“, dodao je mons. Kutleša.

„Dolazim u Splitsko-makarsku nadbiskupiju iz Porečke i Pulskе biskupije, koje su također drevne biskupije; iz Crkve svetoga Mavra i istarskih mučenika u Crkvu svetog Dujma i solinskih mučenika. Mučeništva svetaca i blaženika uvijek su bila zalog rasta novih kršćana. Kristova je Crkva rasla i razvijala se na ovim prostorima još od apostolskih vremena, a od sedmoga stoljeća i u hrvatskom narodu, kojemu pripadamo, koji ljubimo, kojemu služimo i u čiji duhovni napredak sebe ulazećemo“, zaključio je, izrazivši nadu „da ćemo svi zajedno dati svedočanstvo autentičnoga kršćanskog života i zauzete bratske ljubavi kako bismo bili prepoznati kao Kristovi učenici i uzorni građani“.

Na kraju su otpjevane pohvale u čast sv. Dujmu. (IKA)

Svetkovina Velike Gospe u Poreču

Središnje svečano misno slavlje o svetkovini Uznesenja Blažene Djevice Marije, u subotu, 15. kolovoza 2020., u porečkoj prvo-

stolnici predvodio je splitsko-makarski nadbiskup koadjutor, porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša, u suslavlju s kancelarom biskupije mons. Sergijem Jelenićem, katedralnim župnikom preč. Milanom Zgrablićem i vikarom porečke župe vlč. Janezom Barboričem.

Mons. Kutleša u prigodnoj je homiliji istaknuo da se, poput djeteta koje uvijek kada se osjeća nesigurno ide svojoj majci tražiti zaštitu, tako i mi u ovim nestabilnim i nesigurnim vremenima pandemije obraćamo svojoj Nebeskoj Majci da nas zagovara i brani, kao što je to mnogo puta tijekom povijesti učinila.

Nadbiskup je nadalje pojasnio latinski naziv svetkovine Uznesenja, *Assunzione, assumere* znači uzeti nekoga pokraj sebe. Bog ju je uzeo dušom i tijelom na Nebo, kako kaže dogma koju je proglašio papa Pio XII. 1950. godine. Ta dogma odražava stoljetno vjerovanje naroda od I. stoljeća. Bog je dopustio da ono tijelo koje je rodilo Njegova Sina, ne bude raspadljivo. Ona je rođena bez grijeha, a grijeh je taj koji narušava sklad. Ona nije robovala grijehu i zato je jedina od nas smrtnih ljudi zaslužila da bude uznesena na Nebo. Nadalje, Marija je bila suotkupiteljica i po njoj nam Bog daje primjer kako i mi trebamo živjeti i činiti dobro. Prethodno Biblija spominje kako su Henok, ‘onaj koji je hodio s Bogom’ i prorok Ilija uzeti na Nebo. Marija je, kako je Knji-

ga otkrivenja naziva, Škrinja Zavjetna, ono što je najvrjednije kod Židova, a koja se nalazi u svetinji nad svetinjama. Marija jest svetinja nad svetinjama koju mi trebamo gledati kao uzor i koja je preteča našega spasenja.

Ovaj nas blagdan potiče da vidimo uzor u Blaženoj Djevici Mariji, ona je to ostvarila kao obična djevojka pa stoga svi trebamo slijediti njezin primjer i težiti da živimo pošteno i dostoјno, izbjegavajući grijeh. U Svetome pismu nalazimo da smo mi hramovi Duha Svetoga, kao takvi trebamo svoje tijelo čuvati od grijeha i kao čisti otici u raj, stoga smo pozvani moralno živjeti svoj život i kloniti se grijeha.

Mi u Blaženoj Djevici Mariji vidimo zagovornicu, rekao je nadbiskup, mi joj se obraćamo u teškim životnim situacijama, no kada nema poteškoća, zaboravljamo i na Blaženu Djericu Mariju i na Boga jer nemamo vremena za to. Blažena Djacija Marija poziva nas da život shvatimo ozbiljno od rođenja do smrti. Trebamo prihvatići svoj križ i kao vjernici biti svjesni da je ovaj naš život prolazan i da na životnome hodočašću trebamo doći do trenutka prelaska s ovoga svijeta. Jesmo li spremi otici s ovoga svijeta i što ćemo donijeti pred Boga i Blaženu Djericu Mariju?

Neka naše molitve i zazivi budu uslišani od Blažene Djevice Marije, a mi trebamo ustrajno moliti i vjerovati u ono što molimo jer jedino će tako naše molitve biti uslišane, zaključio je mons. Kutleša.

(Foto: M. Martinčević, tekst: G. Krizman)

Predstavljanje dovršenih radova na obnovi zvonika Eufrazijeve bazilike

Predstavljanje dovršenih radova na obnovi zvonika Eufrazijeve bazilike održano je u srijedu, 19. kolovoza 2020. u perivoju porečkoga Biskupijskog ordinarijata. Okupljenima su se u podnožju zvonika obratili: preuzvišeni gospodin nadbiskup Dražen Kutleša, ravnateljica Hrvatskoga restauratorskog zavoda Tajana Pleše, gradonačelnik Grada Poreč – Parenzo (Città di Poreč – Parenzo) Loris Peršurić, župan Istarske županije – Regione Istria Fabrizio Radin i ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek.

Mons. Kutleša je uz prigodne zahvale svima koji su sudjelovali u ovome projektu posebno naglasio da je zvonik ono što daje prvi dojam nekoga grada ili mjesta pa stoga smatra važnim što je taj prvi dojam Poreča sada obnovljen. Zvonik uвijek simbolizira jednu vertikalnu, povezanost s Bogom, pa je tako nekada, prema kodeksu, bilo pravilo da crkve trebaju imati zvonik ili preslicu, podsjetio je nadbiskup.

Ministrica Obuljen Koržinek istaknula je da se ovime završava jedna od faza obnove kompleksa Eufrazijane koja je započeta prije tri godine. Jedan kompleks ove vrijednosti, upisan na UNESCO-ov popis svjetske baštine traži i zahtijeva kontinuiranu obnovu i istraživanja. U narednim godinama namjerava se nastaviti i s istraživanjima i s obnovom drugih dijelova kompleksa Eufrazijane, naglasila je.

O povijesti, povjesnoj vrijednosti i dosadašnjim zahvatima na restauriranju kompleksa Eufrazijeve bazilike govorila je ravnateljica Hrvatskoga restauratorskog zavoda Tajana Pleše.

Veličanstveni episkopalni sklop Eufrazijane smješten je uz sjeverni rub poluotoka na kojem je povijesna jezgra Poreča, čija je urbanistička matrica, temeljena na ortogo-

nalnom sustavu karda i dekumana, okosnica te arhitektonske kompozicije.

Dijelovi sklopa iz 6. stoljeća (trobrodna bazilika, atrij s kvadriportikom, memorijalna kapela i biskupska palača) do danas su ostali gotovo u cijelosti sačuvani, a djelomično su u izvornoj funkciji. Ta intervencija cara Justinijana koji je u Istru poslao i biskupa Eufrazija i novac za gradnju, prikazana je na mozaiku središnje apside bazilike. Svi izvorni mozaički prizori te arhitektura sklopa jedan su od ključnih primjera ranokršćanske umjetnosti na Mediteranu. Stoga je Eufrazijana 1997. godine uvrštena na UNESCO-ov Popis svjetske baštine.

Iako su tijekom druge polovice 20. stoljeća provedeni opsežni radovi kojima je cijeli sklop dobio današnji izgled, jasno su vidljive rane građevinske faze datirane u 4. i 5. stoljeće, kao i one kasnije: od zvonika dograđenoga uz zapadnu stranu krstionice u 11. stoljeću (i dovršenog u 16. stoljeću) do većih građevinskih intervenciјa tijekom 18. i 19. stoljeća.

Radovi na obnovi zvonika počeli su 2018. godine dopunom dokumentacije postojećega stanja, preliminarnom analizom stanja konstrukcije te provedbom sondiranja i iscrpnih laboratorijskih analiza zatečenih žbukanih slojeva na dostupnim dijelovima pročelja zvonika. Nakon dovršetka navedenih aktivnosti i prikupljenih propisanih odobrenja i usvojenih tehničkih rješenja, radovi su počeli potkraj 2019. godine.

Osim cjelovitih građevinskih radova (u što je uključena i sanacija konstrukcije te izvođenje nove gromobranske instalacije) koje je izvela tvrtka Kapitel s oko 15 radnika na terenu, podizanjem skele u cijeloj visini zvonika omogućena su dodat-

na konzervatorsko-restauratorska istraživanja kojima su dopunjene i zaokružene spoznaje o njegovoj genezi.

Provodenje radova u skladu sa svim pozitivnim propisima i prema *uzancama* zanata bilo je moguće dovršiti u kratku roku zahvaljujući novom modelu financiranja. Sredstva je kroz programsku djelatnost Hrvatskoga restauratorskog zavoda osiguralo Ministarstvo kulture i medija RH, a dovršetak radova u željenom roku omogućen je sufinanciranjem Porečke i Pulsko biskupije i Istarske županije / Regione Istria te uz potporu Grada Poreča. U ovu fazu projekta sveukupno je utrošeno oko 2 milijuna i 400 tisuća kuna.

Završetak radova na zvoniku tek je početak nastavka etapnoga istraživanja i obnove cijelog sklopa koje vodi Hrvatski restauratorski zavod. U idućoj je fazi planirana izrada cjelovite dokumentacije za obnovu krovišta krstionice, konzervatorsko-restauratorska istraživanja i izrada prijedloga radova na oltarnoj pregradi bazilike te preventivna zaštita i monitoring stanja zidnog oslika u staroj sakristiji.

(www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Kapelica bl. Miroslavu u Barić Dragi

U četvrtak, 20. kolovoza 2020. u mjestu Barić Draga nedaleko Karlobaga, vlc. mr. Ilija Jakovljević, vicepostulator u kauzi kanonizacije bl. Miroslava Bulešića, blagoslovio je prvu kapelicu posvećenu bl. Miroslavu Bulešiću izvan Porečke i Puliske biskupije. Zanimljivo je da je to ujedno i prva kapelica koja je sagrađena u znak zahvale za konkretnu primljenu milost, dok su sve ostale dosad sagrađene općenito kao znak štovanja.

Kapelicu je dala sagraditi obitelj Mađarić, kao znak zahvale bl. Bulešiću kojemu su se usrdno molili za ozdravljenje četrnaestogodišnje Lune Mađarić koja je bila oboljela od akutne limfoplastične leukemije. Obitelj je Blaženika upoznala pomalo neobičnim pronalaskom sličica s njegovim likom i molitvom, i odmah su mu se počeli usrdno moliti te intenzivno posjećivati kapelicu u Petrinjskoj ulici u Zagrebu, gdje su njegove relikvije izložene za javno štovanje.

Blagoslovu kapelice na imanju obitelji Mađarić nazočilo je stoti-

njak osoba. Uz blagoslov, vlc. Jakovljević izrekao je prigodnu homiliju u kojoj je podsjetio na činjenicu da je Blaženik živio u vremenu II. svjetskog rata i porača te da je u tim teškim vremenima potrebno 'svaku ljudsku ranu zamotati u bijeli omot ljubavi, a Ljubav je Bog'. Nastojao je u tome teškome vremenu svakome čovjeku donijeti Božju ljubav. Svatko od nas ima rane koje obilježavaju nas život, on je nastojao svojim djelima i svojim životom svaku ljudsku ranu zamotati u bijeli omot ljubavi, a isto to čini i danas svojim zagovorom kada mu se molimo za pomoć u našim potrebama, naglasio je vlc. Jakovljević.

Ova je kapelica plod zahvale ove obitelji bl. Miroslavu Bulešiću, Bog je uslišio njihove molbe po, vjerujemo, njegovu zagovoru, pa stoga svima preporučam da se molimo za

govoru bl. Miroslava koji neka nam bude uzor u kršćanskome življenju i podnošenju bijelogu mučeništva, zaključio je propovjednik te naglasio da će nam bl. Miro zasigurno biti blizak ako ga budemo molili za snagu da možemo oprostiti.

(G. Krizman)

Kringa o svetkovini Uznesenja dobila relikvije bl. Miroslava Bulešića

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije, u subotu, 15. kolovoza 2020., ove je godine posebno svečano proslavljena u Kringi gdje je to ujedno i župni blagdan. Tamošnja je župna crkva tom prigodom dobila relikvije bl. Miroslava Bulešića za javno štovanje, a ujedno je time obilježen i prvi dan Devetnice bl. Bulešiću koja se molila u brojnim crkvama diljem Porečke i Puliske biskupije, ali i u mnogima župama diljem zemlje, osobito u onima koje imaju Blaženikove relikvije.

U Kringi je relikviju u crkvu svečano unio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. On je

zatim predvodio i misno slavlje, a prigodni nagovor izrekao je vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića, vlc. mr. Ilija Jakovljević. U koncelebraciji su bili vlc. Ivo Borić, policijski kapelan kapelaniće „Sv. Kvirina Sisačkog“ u Policijskoj upravi sisačko-moslavačkoj, i župnik vlc. Stipan Bošnjak. U homiliji, u kojoj je kroz elemente Blaženikova života studiozno i nadahnuto protkao temeljne aspekte svetkovine Uznesena Blažene Djevice Marije, vlc. Jakovljević još je jednom pokazao plodove svoga dugogodišnjeg predanog rada kao vicepostulator, čime se ujedno profilira kao jedan od ponajboljih su-

vremenih živućih poznavatelja lika i djela našega najmlađeg blaženika.

Na kraju misnoga slavlja prigodno je zahvale izrekao župnik vlc. Stipan Bošnjak, a potom je, uz poštivanje svih epidemioloških mjera i preporuka, održan ofer, čašćenje relikvija. (Tekst i foto: G. Krizman)

Obilježena 73. obljetnica mučeništva bl. Bulešića u Lanišću

Spomen slavlje obilježavanja 73. obljetnice mučeništva bl. Miroslava Bulešića u Lanišću, mjestu njegove pogibije, održano je u predvečerje uočnice, svečanim večernjim misnim slavlјem u nedjelju, 23. kolovoza 2020.

Ove je godine misno slavlje predvodio mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru, uz koncelebraciju nekolicine svećenika, a prigodnu homiliju izrekao je vlač. mr. Ilija Jakovljević, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića.

Propovjednik je na početku podsetio da već više desetljeća Biskupijska zajednica, Crkva u Istri, u mjesecu kolovozu komemorira mučeničku smrt bl. Miroslava Bulešića. Ovogodišnje slavlje je u znaku 100-te obljetnice rođenja bl. Miroslava te 73. godišnjice mučeničke smrti.

Njegovo mučeništvo nije samo „djelo“ njegovih ubojica nego pravtvo ostvarenje Božjeg plana s bl. Miroslavom. I zato smo večeras ovdje, jer zahvaljujemo Trojedinom Bogu što se udostoji proslaviti po životu bl. Miroslava. On je molio, pa tako i živio, da se Bog proslavi u njemu. Bio je spremjan dati svoj život za Isusa Krista i u mučeništvu, jer je sebe, kao svećenika, promatrao kao alter Christus – drugog Krista. Ako si drugi Krist po sakramantu sv. reda, onda si drugi Krist i po mučeništvu. On je težio k tom idealu i cilju, rezimirao je propovjednik.

Miroslav nije svetost postigao s mučeništvom. Svetost je prethodila mučeništvu. Mučeništvo je bl. Miroslav shvaćao kao najizvrsniji način proslave Boga. U mjesecu kolovozu obilježavamo mučeništvo bl. Miroslava, a možemo reći, da sve druge mjeseca obilježavamo svetost življjenja bl. Miroslava. Svetost nije nešto što se improvizira, nije nešto što se prigodničarski živi, već je to trajni odnos s Bogom i u Bogu, koji

započinje s molitvom i ostvaruje se u svakodnevnom životu. Bl. Miroslav je svakodnevno kroz obveze i kušnje, radosti i žalosti, progostva i uspjehe otkrivaо što je volja Božja za njega. Tražeći volju Božju molio je da ga Gospodin učini dostoјnjim mučeništva kako bi u času agonije, umiranja, mogao oprostiti svojim ubojicama. Najveća njegova duhovna ostavština je poziv svima nama na oprost. On je u Duhovnoj oporuci napisao: „Moja osveta je oprost!“. Preduvjet svakom duhovnom i tjelesnom ozdravljenju je oprost!“ Dok su njegovi protivnici oskrnjivali crkve diljem Istre, progonili vjernike i bacali ljude u jame, ne samo u ratu već i nakon rata, bl. Miroslav je molio za njihove obraćenje. Na svaku njihovu uvredu uzvraćao je evanđeoskom ljubavlju. S molitvom na usnama podnio mučeništvo. Svi smo pozvani, po uzoru na bl. Miroslava, da oprostimo; da svaku ranu zamotamo u „bijeli omot ljubavi“.

Neka ovo slavlje bude spomen slavlje; neka ovo slavlje bude prijeda da oprostimo svima i molimo zagovor bl. Miroslava da Bog zaližeći svaku ranu u našem životu. A Vi poštovani krizmanici tog dana, koji ste danas ovdje, koji ste onaj dan plakali i molili u ovoj crkvi s vašim svećenicima, danas zahvalite Bogu da ste imali milost biti svjedoci kako svetac umire za svoju vjeru. Mnogi od Vas ste bili na sprovodu vlač. Miroslava, poslije na njegovoj beatifikaciji u pulskoj Areni, a danas

ste prvi štovatelji bl. Miroslava. Vaša generacija je obilježena mučeničkom smrti bl. Miroslava a naša predivnim Božjim darom da u osobi našeg bl. Mire imamo zagovornika na nebū.

Bl. Miroslave, evo nas ovdje na mjestu tvog mučeništva, gdje si slavio posljednju svoju ovozemaljsku euharistiju, gdje si izgovorio posljednje riječi: „Isuse, primi dušu moju!“, evo nas ovdje pred tvojim relikvijama u kojima dotičemo nebo, evo nas pred tobom da nas naučiš praštanju i ljubavi. Molim te, zagovaraј svakoga od nas, jer si ti u društva našeg Spasitelja i naše Nebeske Majke Marije, rekao je vlač. Jakovljević te nadahnutu homiliju zaključio zazivom: „Bl. Miroslave, moli za nas!“

Nekoliko glazbenih momenata tijekom mise otpjevano je drevnim pučkim crkvenim napjevom Laniške mise, koju ondje tradicionalno pjeva sav vjernički puk.

Po završetku misnoga slavlja prigodne zahvale okupljenima izrekao je župnik domaćin, vlač. Josip Mašina. Posjetitelji su prije i nakon mise mogli posjetiti spomen zbirku koja je u župnoj kući realizirana prošle godine u prigodi obljetnice mučeništva, a koja nedavno obogaćena s još nekoliko vrijednih eksponata, mahom liturgijskoga ruha i opreme iz onoga razdoblja, a koje je korišteno tijekom mise nakon koje je Blaženik podnio mučeništvo.

(G. Krizman)

Mons. Barišić: „Bl. Bulešić je u arenii života pobijedio snagom vjere“

U Svetvinčentu, o proslavi 73. obljetnice mučeništva bl. Miroslava Bulešića, u godini kada se spominje 100. obljetnice njegova rođenja, u ponedjeljak, 24. kolovoza 2020. godine, središnje svečano misno slavlje na glavnem mjesnom trgu predvodio je mons. Marin Barišić, nadbiskup metropolit splitsko-makarski.

Koncelebrirali su: mons. Ivan Devčić, riječki nadbiskup i metropolit, mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup i novoimenovani nadbiskup koadjutor Splitsko-makarske nadbiskupije, mons. Ivica Petanjak, krčki biskup, mons. Zdenko Križić, gospicko-senjski biskup, mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru, te osamdesetak svećenika iz raznih biskupija i nadbiskupija. Lik blaženoga Bulešića i ovom je prigodom okupio, s obzirom na prisutnu epidemiološku situaciju čak pomoćno iznenadjuće velik broj vjernika, svojih štovatelja, pa je glavni mjesni trg u Svetvinčentu, zajedno s pokrajnjim ulicama, ove godine za središnje misno slavlje primio oko 1500 vjernika.

Drveni sarkofag u kojemu se nalaze kosti bl. Bulešića, koji se inače

čuva u oltaru župne crkve, za ovu je misu izložen na prezbiteriju na trgu, a osim toga tijekom mise na oltaru je bio relikvijar s krvlju mučenika.

Uvodni pozdrav uputio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, istaknuvši da je bl. Bulešić mučenik svete krizme. Svečanim je činom beatifikacije u pulskoj Areni naš blaženik uzdignut na čast oltara i stavljen za uzor i štovanje kako našoj mjesnoj Crkvi, tako i cijeloj našoj domovini Hrvatskoj, rekao je mons. Kutleša. Njegov duhovni stijeg desetljećima uzdignuto vijori nad našom biskupijom kao duhovni kompas u življenu kršćanskih idealja. Bl. Miroslav, kako čitamo u njegovu Duhovnom dnevniku, prikazuje se Bogu kao hostija za cijeli život i kao svjeća za Božju čast i dobro duša. Za sve nas vjernike smrt i proglašenje blaženim Miroslava Bulešića veliki su povijesni događaji koji su razlog naše velike nade i utjeha. U osobi se našega blaženika spaja cjelokupna tragedija koja je pogodila pučanstvo Istre, hrvatskoga naroda i cijele Europe tijekom prošloga stoljeća, obilježenoga trima velikim neljudskim sustavima, fašizmom, nacizmom i komunizmom. U oso-

bi bl. Miroslava prepoznajemo pobjedu Kristova evanđelja nad zlom, pobjedu Božjih prava i savjesti nad nasiljem i ugnjetavanjem, pobjedu praštanja i pomirbe nad mržnjom i osvetom. Naš bl. Miroslav predstavlja svećenika i vjernika koji želi oprostiti i pomiriti se, očistiti sjećanje od mržnje pobjeđujući zlo dobrom tako da mu osveta postaje oprost, istaknuo je porečki i pulski ordinarij.

Mons. Barišić na početku je homilije podsjetio na proslavu beatifikacije bl. Bulešića 28. rujna 2013. godine te je naglasio da je slavlje u Areni upućivalo simbolikom i stvarnošću na jednu šиру, veću i suvremeniju arenu – na prostor Istre u vrijeme Drugoga svjetskog rata. Spominjući ukratko životopis bl. Bulešića, predvoditelj je istaknuo da je on u svom dvadesetsedmogodišnjem životnom vijeku proživio bogat i plodan život kojim se danas ponosi ne samo Istra nego čitava Domovina, kao i univerzalna Crkva. Asocirajući na poprište slavlja beatifikacije, propovjednik je rekao da je svojevrsna arena – borba – i naš ljudski život te istaknuo da o toj areni svjedoči u svom Duhov-

nom dnevniku i mladić Miroslav koji prolazi svoje osobne kušnje, izazove i odluke u svojoj vjernosti Bogu i služenju bližnjemu. Tako bi znao reći: „Prije smrt, nego grijeh i nevjernost“, citirao je propovjednik te nastavio istaknuvši da se bl. Miro, gradeći Božje kraljevstvo te tražeći samo slavu Božju i spas duša, u to vrijeme susreo u „areni“ Istre s trima bezbožnim ideologijama koje su se borile za svoja kraljevstva. Pomagao je sirotinji i mnoge je spasio iz zatvora. Znao je reći: „Između žalosnog, tužna, krvlju natopljena naroda mi moramo biti dobri Samaritanci koji tjesimo, liječimo, pridižemo, zavijamo svaku ranu.“

Mons. Barišić je nadalje, istančanim zapažanjem, naglasio bit osobe, razmišljanja i življjenja našega blaženika: „Svjestan pripadnosti svome narodu, kao katolički svećenik bio je tu za svakoga, nadilazeći ljudske granice i podjele. U svemu vjeran Bogu bio je spremjan dati svoj život za povjerenju mu stado. Izazova, napada i prijetnji bilo je napretek, kako njemu osobno, tako i njegovim vjernicima. Ali don Miroslav ostao je hrabar i uspravan: ‘Ničeg se ne bojam, jer znam da u svemu činim svoju dužnost i miran sam pred Bogom i pred ljudima.’ Iskreno pobožan Blaženoj Djevici Mariji, onoj koja je najbolje vršila volju Božju, moli da ga prati i pomogne mu u vjernu, odgovornu i savjesnu službenju. Kad su mu prijetili, rekao bi: ‘Ako me ubiju, ubit će me za vjeru u Boga.’“

Tadašnji Papin predstavnik u Beogradu na vijest o mučeništvu mладога svećenika reče: 'S mučeništvom don Miroslava Bulešića, Crkva nije izgubila, nego dobila', podsjetio je propovjednik na davno izrečene proročanske riječi.

Mons. Barišić prisjetio se događaja progona Crkve iz svoga rodnog kraja: „24. kolovoza 1947. godine, kada je don Miroslav nakon slavlja krizme ubijen u župnoj kući u Lanišću, imao sam tek pet mjeseci. No, mogu zamisliti događaje oko krizme: mržnju, napade i mučeništvu jer su ta vremena potrajala i dugo nakon 1947. godine. Sjećam se dobro kako su u mojoj rodnoj župi Vidonje u dolini Neretve, kada sam imao samo šest godina, još za mraka, rano ujutro došli i nasilno protjerali biskupa Franu Franića koji je toga dana trebao podijeliti sakrament svete potvrde.“

Definiravši život i mučeništvo bl. Miroslava u teološkoj perspektivi, propovjednik je istaknuo da je smrt za druge iz ljubavi najveći oblik ljubavi: „Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje.“ (Iv 15, 13) Bez takve ljubavi, koja je spremna biti sjeme za život drugoga, roditeljska i majčinska ljubav bila bi ludost, ljubav branitelja prema Domovini bila bi tragedija, a don Miroslavovo mučeništvo poraz.“

Pri kraju homilije propovjednik je vrlo duboko i proniknuto povijesno aktualizirao život i djelovanje bl. Bulešića: „Blaženi don Miroslav Bulešić svjedoči nam da u areni života ne smijemo i ne možemo ostati sebično i egocentrično pšenično zrno. Kao zrno, potrebno je pasti – umočiti se u stvarnost vremena i prostora. Ta stvarnost, taj teren nije uvijek mekan, obrađen i natopljen, nego je često tvrd, opor, bezvodan pa čak i nehuman. Teren je to našega osobnog, bračnog, obiteljskog i društvenog života. Tlo je to našega gospodarstva, politike, prosvjete, zdravstva, radnih mjesta, ustanova, ureda... Upravo tu nam je sijati, rasti i plodove donositi. Zbog opasnosti koje su ga vrebale i tvrdoće tla, mlađom svećeniku Miroslavu govorili su da bježi i da ide preko granice. Spašavajući svoj život, na taj način postao bi gubitnik. No, darujući svoj život za Krista i za bližnje, doživio je proslavu Kristova „časa“. Zato ga i mi danas slavimo i njemu se molimo. Zahvalni smo našemu blaženiku

don Miroslavu i blaženom Alojziju Stepincu što su u vrijeme nehumanih ideologija svojim svjedočenjem osvjetlili i spasili lice čovjeka.“

„Blaženi don Miroslave, ti koji si ušao u proslavu Kristova „časa“, pomozi nam biti plodno i blagoslovljeno pšenično zrno vjernosti Bogu i ljubavi prema bližnjemu. Neka tvoje stope ljudskosti i vjere budu ohrađenje i usmjerenje našim koracima u ovom prijelazu preko rijeke vremena na obalu vječnosti, gdje svi naši zemaljski časovi s Kristom doživljavaju svoju proslavu u nebu“, zaključio je propovjednik profinjenim, produhovljenim zazivom.

Na kraju misnoga slavlja, prije završnoga blagoslova, okupljenima se obratio svetvinčentski župnik vlč. Darko Zgrablić, koji je uz pozdrave i zahvale svima okupljenima posebno istaknuo hodočasnike pješake koji su i ove godine pristigli u Svetvinčenat, na središnje misno slavlje, pješice iz raznih dijelova Istre: Labina, Pule, Valbandona, Vodnjana, Rovinja, Kanfanara te Vrsara i Gradine. „Ova naša nevelika crkva, možda toga nismo ni svjesni, sve više postaje utabana staza ne samo koraka hodočasnika nego i milosti izmoljenih pred oltarom bl. Miroslava, pa nas sve zajedno potičem da svoje molitve upućujemo bl. Miroslavu, da se utječemo njemu za zagovor i da ga naslijedujemo.“ Na kraju svoga obraćanja župnik je podsjetio da je običaj na kraju tih misa o obljetnici mučeništva bio da svi uđu u crkvu

te prođu u ophodu iza oltara gdje se čuva okrvavljeni talar Blaženika, no ove je godine izvanredno odlučeno da se nakon mise drveni sarkofag, koji se inače čuva u oltaru, a za ovu je prigodu iznesen na prezbiterij na trgu, spusti s prezbiterija te da se svi koji to žele, poštujući epidemiološke naputke, mogu doći nakon mise pokloniti pred relikvijama bl. Bulešića.

„Bog nas je blagoslovio svakim blagoslovom u Isusu Kristu i taj blagoslov preljeva se preko njegovih svjedoka, jedan je od njih i bl. Miroslav kojega danas slavimo, vjerujem da se Božji blagoslov preko njega preljeva i natapa ovu plemenitu zemlju Istru, našu domovinu, Crkvu i čitav svijet“, rekao je mons. Barišić. „Vjerujem da će pratiti i ovo novo imenovanje koje je pogodilo vašega ordinarija, mons. Dražena; ‘ukrali’ smo ga, no ja vjerujem da ima i neki povijesni razlog za to“, rekao je splitsko-makarski metropolit te pojasnio: „...vi koji ste bili u Rimu, vidjeli ste u kapeli sv. Venancija da su sv. Dujam i solinski mučenici i istarski mučenici i sv. Mauro blizu, a sada ne više samo likovi, nego evo i živi njihovi nasljednici, pa će tako mons. Dražen doći bliže Dujmova nasljednika“, rekao je predvoditelj spominjući nedavno imenovanje mons. Kutleše splitsko-makarskim nadbiskupom koadjutorom. „Neka Božji blagoslov i zagovor našega blaženika prati ovu Crkvu, prati hod prema izboru novoga pastira, a neka blagoslovi i svakoga od nas, sve naše

‘arene’, ‘arene’ naših srdaca, života, braka, obitelji i društva, potrebni smo ohrabrenja i svježine Božjega blagoslova“, zaključio je mons. Barišić.

Misno je slavlje veličanstvenim pjevanjem uzveličao zbor pjevača iz dviju župa Pazinskoga dekanata, Staroga Pazina i Motovunskih Novaka, pod maestralnim ravnjanjem vlč. Rudija Korace, vrsnoga glazbenika i dugogodišnjega koordinatora svih zbivanja u svezi s liturgijskom glazbom u Porečkoj i Pulskoj biskupiji.

Središnjoj proslavi obljetnice mučeništva prethodile su, po mnogim župama diljem Porečke i Pulsko-biskupije, kao i diljem Domovine, pobožnosti Devetnice i Trodnevnice bl. M. Bulešiću, a trodnevnu duhovnu pripravu u Svetvinčentu prigodnim nagovorima uz večernja misna slavlja ove su godine predvodili fra Darko Tepert i fra Josip Vlašić iz pazinskoga Franjevačkog samostana Pohođenja Marijina.

Svoju pobožnost bl. Miroslavu zasvjedočili su i vjernici iz Župe sv. Martina u Vrsaru i sv. Andrije, apostola, u Gradini, njih petnaestak, na svojem 24 kilometra dugom hodočašću u Svetvinčenat, predvođeni svojim župnikom vlč. mr. Linom Zohilom. Osim njih, među pristiglim hodočasnicima bilo je i onih koji su iz drugih, više ili manje udaljenih, župa stigli pješice. Tako su pješice došle i skupine vjernika iz Labina, Pule, Valbandona, Vodnjan-a, Rovinja i Kanfanara.

Unatoč, zbog vladajuće epidemiološke situacije, nesigurnim očekivanjima, ova, možemo je definirati, u regionalnim okvirima, najznačajnija godišnja misa za istarsku Crkvu i ovoga je puta pokazala da Crkva u Istri, suprotnim mišljenjima unatoč, ima svoj stalan, stabilan i nadasve živ vjernički korpus, motiviran vjerom, ojačan tradicijom i svješću povijesnoga naslijeda, a, očito, sve više potican primjerom i privlačnošću toga našega duhovnog velikana, bl. Miroslava Bulešića. (G. Krizman, Foto: D. Fattorich)

Mala Gospa u Barbanu

Vjernici okupljeni u crkvi posvećenoj Rođenju Blažene Djevice Marije u Prnjanima, Župa Barban, poštujući sve naputke Stožera civilne zaštite i propisane epidemiološke mjere, proslavili su 8. rujna 2020. blagdan u narodu poznat kao Mala Gospa. Misno slavlje predvodio je barbanski župnik vlč. Bernard Jurjević.

Prije same mise vjernici su u organiziranoj procesiji s kipom Blažene Djevice Marije i moleći Krunicu obišli dio sela Prnjani. Krenulo se ispred crkve sv. Margarete i posjetilo mjesto na kojem se prema predanju nalaze „Marijine stope“. Potom su se vjernici u procesiji moleći i pjevajući vratili u crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije. Na svetoj misi okupio se velik broj vjernika iz čitave župe. U homiliji je vlč. Jurjević govorio o liku Blažene Djevice Marije i njezinu životu te poukama koje iz njega možemo iščitati. Naglasio je njezinu postojanost u vjeri unatoč brojnim kušnjama kojima je bila izložena. Nikada nije dvojila Bogu iskazati svoju vjeru i s pouzdanjem se uvijek priklanjala njegovoj volji. Svi smo mi u današnje vrijeme baštinici te vjere. Kao vjernici trebali bismo se utjecati Blaženoj Djevici Mariji moleći njezin zagovor koji će nam dati vjerničku

snagu što nam je potrebna u prevladavanju teškoća iz svakidašnjeg života.

Misno slavlje prigodnim marijanskim i drugim pjesmama uveličao je župni zbor koji predvodi maestro Dean Visintin. Misi su nazočila i trojica bogoslova iz sjemeništa Redemptoris Mater iz Pule. Nakon mise u blizini crkve upriličen je skroman domjenak i druženje vjernika. Napisala: Nevia Kožljan

Katehetski dan – prilika za ohrabrenje u zajedništvu

Pred početak nove školske i vjerouaučne godine u Pazinu je 27. kolovoza održan susret vjero- učitelja – Katehetski dan Porečke i Pulske biskupije. Predavanje na temu: *Kockanje – nova ovisnost među školskom djecom* održao je Pino Tuftan, dipl. psiholog i prof. psihologije iz Centra za prevenciju ovisnosti iz Rijeke. Predavač je ukazao na ovaj problem epidemioloških razmjera među odraslima i mladima u Hrvatskoj, njegovim motivima, mogućim oblicima, kao i pogubnim posljedicama. Istaknuo je da je kockanje bolest i nikad nije zasebna patologija, a u Hrvatskoj je broj patoloških kockara dosegnuo brojku od čak 50 000, a 230 000 je onih koji su u predvorju patologije. Mladi se upuštaju u kockanje iz dosade, na nagovor vršnjaka, iz znatiželje, kao inicijacija u svijet odraslih, ali i preslikavajući ponašanje svojih roditelja. Zamka je i u online klađenju, dostupnom na mobilnim aplikacijama. Vjeroučitelji su

također iznijeli svoja svjedočanstva i istaknuli problem u samim kladićnicama koje se grade u neposrednoj blizini škola.

Nakon rasprave predstojnik Katehetskog ureda vlč. mr. sc. Maksimiljan Buždon uručio je kanonske mandate, a svi su vjeroučitelji preuzeли nove udžbenike iz Vjerouaučka za osnovnu i srednju školu.

Nadolazeća školska godina bit će najviše obilježena pitanjima vezanim s epidemijom koronavirusa. U situaciji takvoj kakva jest,

dobro je posvijestiti si da zapravo nema dobrih i loših vremena, nego postoje dobri i loši ljudi koji tvore vremena takvima. Pozvani smo i u toj situaciji biti *sol zemlje*, pogleda usmjerena prema Bogu, povjeravajući Njemu sve svoje brige (1 Pt 5,7), moleći ga da nam u novoj izazovnoj školskoj godini daruje mudro srce kako bismo mogli tako djelovati da ona bude dobro i blagoslovljeno vrijeme. Vjerujemo da je na tom putu s nama Onaj koji će nam reći: „Ne bojte se. Ja sam s vama!“ (Mk 6,50).

Hodočašće Istrana Majci Božjoj Trsatskoj

U subotu, 5. rujna 2020. održano je tradicionalno hodočašće Porečke i Pulsko biskupije u Svetište Majke Božje na Trsatu. Misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, uz koncelebraciju 36 svećenika. Sudjelovalo je oko 500 hodočasnika, a misa je, uz poštivanje svih prepričenih epidemioloških mjera, održana ispred ulaza u crkvu, pored kipa Trsatskoga hodočasnika, sv. pape Ivana Pavla II. Upravo zbog poštivanja epidemioloških mjera hodočasnici su pristigli osobnim automobilima, organiziran je tek jedan autobus iz Pulskoga dekanata. Kao što je to tradicionalno već 24 godine, i ove je godine skupina neustrašivih hodočasnika stigla na Trsat pješice iz Pazina, krenuli su kao i svake godine točno u podne dva dana ranije, iz pazinskoga Franjevačkog samostana Marijina Pohođenja.

Mons. Milovan na početku je prigodne homilije podsjetio da je čovjekov život, kao i svako hodočašće, posut radostima i naporima, no, nastavio je, uspjeh života ne mjeri se samo po omjeru lijepih i napornih dana nego vjernik u životu uvijek treba računati i s Bogom. Pogledamo li život Marije i Elizabete, onda bismo već samo uzimajući u obzir činjenicu da su sinovi obiju žena umrli mučeničkom smrću još

kao mladi ljudi, mogli zaključiti da je riječ o nesretnim ženama. No, zahvaljujući upravo vjeri tih dvoju žena i potpunom pouzdanju da Bog uvijek sve izvodi na dobro i da se njegovoj volji treba do kraja podvrgnuti, njihova je u uloga u povijesti čovječanstva poprimila kozmičke razmjere. Njihovu vjeru danas baštinimo, u njihovu smo vjeru zagledani i priželjkujemo da nam izmole vjernički snagu koja nam je potrebna da bismo se nosili sa svime što život pred nas stavlja.

Danas smo hodočastili ovamo jer osjećamo da nam Isus i Marija mogu pomoći na putu vjere, i to zato jer nas razumiju u našim potrebama, a razumiju nas jer su i sami bili hodočasnici, od samoga Isusova utjelovljenja. Prizor Marije koja trudna ide Elizabeti u pohod u gorje blizak je hodočašćenu na ovaj trsatski brije, to nam otkriva i karakternu crtu Isusa i Marije, oni idu ususret čovjeku. Iako od Boga izabrana, Marija s Isusom pod srcem odlazi Elizabeti, Isus i Marija ne se distanciraju od čovjeka, oni mu idu ususret, naglasio je biskup.

Upravo u susretu Marije i Elizabete možemo pronaći nadahnuće za naš svakidašnji život, važno je istaknuti da one nisu podlegle napasti međusobnoga uspoređivanja, one obje daju prednost najvažnijemu: slavile su Gospodina koji im je

učinio velika djela. Bile su istinske vjernice, a istinski se vjernici klone međusobnoga odmjeravanja, rekao je biskup. Danas je stalno odmjeravanje sveprisutno među ljudima, a upravo to vodi frustracijama i velikim nezadovoljstvima. Marija i Elizabeta uče nas nadasve zahvalnosti Bogu za njegove darove.

Hodočasteći ovamo kao crkvena obitelj s Istarskoga poluotoka, prigoda je da se pokušamo sagledati pred Bogom. Hodočasteći danas, možda i ne sluteći to, nosimo kao vjernička zajednica prošlost i sadašnjost našega kraja, nosimo zahvalnost Bogu za plodove naših polja i našega mora i za sve ono što čini dostojanstven život čovjeka; nosimo memoriju na povijest naše biskupije od trećeg stoljeća, koja je ispisana vjerničkom nepokolebljivošću tolikih naraštaja, plaćena krvljju brojnih mučenika, od onih koji su u prvim stoljećima ubijani po arenama do mučenika pod zločinačkim režimima čiji se spomen sastaje u liku bl. Miroslava Bulešića; nosimo sva povijesna previranja, iseljavanja i naseljavanja, koja su naše krajeve do dana današnjega pretvarala u susretište naroda, vjera i kultura. Sve je to naša povijest koje se ne možemo odreći i u kojoj je čovjek sklon pronalaziti uzroke i rješenja današnjih problema i izazova, rekao je biskup.

Uvijek postoji napast uspoređivanja današnjega vremena s prošlim vremenima, posebno na način da se žali za njima – jer za prošlim vremenima najčešće žale oni koji nemaju budućnosti. Svaka sekunda koja se provede žaleći za prošlošću i uspoređujući prošlo vrijeme sa sadašnjim, oduzima dragocjeno vrijeme da se kao vjernici ulovimo ukoštač sa životom koji se sada događa, i s onime što nam dolazi, istaknuo je mons. Milovan te naglasio da jedino što kao vjernici možemo uspoređivati, jest u kojoj je mjeri naše

djelovanje u skladu s Isusovom zapovijedi ljubavi da ljubimo Boga i bližnjega svoga.

Došli smo u ovo svetište tražiti vjerničku snagu, a u isto vrijeme molimo da nas kao dionike Crkve Kristove ne napusti vjernička postojanost, u čemu su nam vrhunske učiteljice Marija i Elizabeta.

Nije li odlika istinskih kršćana tijekom sviju vremena bila upravo ta da su željeli izvršavati volju Božju i da nisu podilazili trendovima, da nisu bili dio, danas bi se reklo 'mainstreama' koji je često silovito nastojao odvlačiti čovjeka od svijesti o njegovu dostojanstvu djeteta Božjega? Potrebni su nam danas u kršćanskoj vjeri postojani brakovi i obitelji: potrebni su nam roditelji koji djecu odgajaju u kršćanskem duhu i omogućuju im da do njih u župi i u školi dolazi blagodat Radosne vijesti; potrebni su nam poslodavci koji znaju da je vrijedan radnik plaće njegove i koji svoje djelovanje prožimaju kršćanskim poštenjem: potrebne su nam i vlasti koje neće vladati tako što će kopirati za naša područja i za naše ljude neprimjenjive zakone i upravljačke modele i vlasti koje neće, pod izlikom boljega života, ugroziti opće dobro ljudi i zemlje kojoj služe, naglasio je propovjednik te nastavio kako su sve to napasti koje dolaze iz potrebe za kopiranjem drugih, umjesto da se učini blagotvoran napor prepoznavanja snage koju ima ovaj vjerni narod, koji ne želi da mu klonu ruke i koji duboko u sebi zna da dok je u njemu vjernika, u njegovoj će sredini biti i Bog, silni spasitelj.

Molimo danas da naš vjernički naraštaj nikad ne napusti postojanost u odluci da živimo svoja kršćanska uvjerenja da budemo svoji! Kao vjernici znamo da smo pošteni i svoji zapravo jedino onda kada djelujemo u skladu s voljom Boga koji nam je darovao život. Neka se naša vjernička postojanost i pouzdanje u Boga hrani iz nedjeljne Euharistije, isповijedi i drugih sakramenata; neka živi iz molitve, osobne i obiteljske i življena u skladu s Božjom voljom. To je jedina računica vrijedna života. Vazda na pomoći u tome bili nam naši istarski svetci i mučenici, a posebno bl. Miroslav Bulešić! Zagovarala nas Kraljica Jadrana, naša Majka Marija, Majka Milosti, zaključio je mons. Milovan.

Po završetku misnoga slavlja održan je blagoslov nabožnih predmeta, a potom su svi okupljeni, predvođeni biskupom i svećenicama, u ophodu prošli iza glavnoga oltara gdje se čuva čudotvorna slika Gospe Trsatske, Majke Milosti.

Misno je slavlje glazbeno uzveličao omanji zbor pod ravnanjem dirigenta Gorana Pitinca te uz instrumentalnu prof. Branka Okmace.

Biskupa, svećenike te sve okupljene tom je prigodom pozdravio novi gvardijan Svetišta, fra Krinoslav Kocijan.

(G. Krizman)

Iz Pazina do Trsata pješice preko Učke

Kao što je to tradicionalno već 24 godine i ove je godine skupina neustrašivih hodočasnika, njih 56, od čega 4 svećenika, stigla na Trsat pješice iz Pazina, Krenuli su kao i svake godine točno u podne dva dana ranije iz pažinskoga Franjevačkog samostana Marijina Pohođenja, nakon misnoga slavlja i hodočasničkog blagoslova.

Bilo je to hodočašće kao u stara vremena kada su ljudi redovito hodočastili onamo pješice, preko Učke. Kada bi stigli na Učku, na mjesto Poklon gdje bi prvi put ugledali Trsat, poklonili bi se, po tome je to mjesto dobilo ime. Posljednji veliki napor bude uspinjanje Trsatskim stubama koje broje točno 561 stubu.

Donosimo kratko promišljanje jedne hodočasnice:

„Kako ovo bijaše 24. hodočašće, a meni osobno upola manje, ni ovaj put nije nedostajalo akcije, noviteta, dogodovština, dubina...

Bilo je novih i hrabrih koji su se odvažili, dok je nekoliko stalnih hodočasnika ovaj put izostalo što zbog poroda, obveza i slično.

I ovaj je put bio istinski ispunjujući, poučan, nova prijateljstva i produbljenja starih, nove ideje i smjerovi, planiranja novih ruta. Vrijeme nas je mazilo ove godine blagom naoblakom i blažim nego inače suncem.

Svima smo molitvama hodili Gospo...

Prelazili kilometre predivnih šuma, vinograda i mlinika, starih cesta, prelazili i potočiće, hodili u sumrak, uspinjali se na vrhove te spuštali se u gradove i naselja...

Iskusili smo noćno pranje zuba kremom za ruke podno Učke...

Sve u svemu, 1001 prilika za promišljanje, filtriranje misli, slaganje prioriteta, ulazak u sebe i susret s Gospom i Gospodinom, izvorom moje snage i mira.“

(<http://www.biskupija-porecko-pulska.hr/>)

Gospa Žalosna

Blagdan Gospa Žalosne

Dana 15. rujna Crkva slavi spomen-dan Blažene Djevice Marije Žalosne ili, kako se u narodu obično naziva, Gospu Žalosnu (*Addolorata*), a toga se dana prisjećamo kako je Isusova i naša Majka bila obdarena posebnim milostima, ali je isto tako bila pogodena i velikim žalostima, koje joj je nagovijestio prorok Šimun još u vrijeme kada je prikazala dijete Isusa u hramu: „A tebi će samoj mač probosti dušu.” (Lk 2, 35)

Umjetnici često znaju Gospinu žalost, koja zapravo nagoviješta Isusovu muku i Marijinu suživljenost sa svojim Sinom, prikazivati tako što joj sedam mačeva probadaju srce (stoga se i sam blagdan ponekad naziva Marija od Sedam Žalosti) ili se oko nje u polukrugu nalazi sedam medaljona s prizorima koji simboliziraju ove njezine teške trenutke:

- kada joj je Šimun prorokovao da će joj mač boli probosti dušu
- kada je s Josipom i tek rođenim Isusom morala bježati u Egi-

pat kako bi izbjegla pokolj koji je propisao kralj Herod

- kada se Isus kao dvanaestogodišnji dječak izgubio u hramu dok su bili na hodočašću u Jeruzalemu
- kada je izravno susrela svoga poniženog i izmučenog Sina dok je bio na svom križnom putu
- kada je morala gledati Isusa dok su ga pribijali na križ
- kada su mrtvo Kristovo tijelo skidali s križa i položili ga u njezino krilo
- kada je promatrala polaganje Isusova tijela u grob.

Rano je kršćanstvo Djevici Mariji od samih početaka iskazivalo veliku čast te je tako razumljivo što su se tijekom povijesti razvili mnogi marijanski blagdani, koji nas žele približiti ljubavi Kristove i naše Majke. Spomendan Gospa Žalosne poziva nas pak na promišljanje o patnji koju je ona morala podnijeti te time i na određeni oblik suživljavanja i zahvalnosti kako prema Djevici Mariji jer je prihvatile Božju volju u potpunosti, tako i prema Kristu na svemu što je

učinio za nas i tako nam otvorio put vječnom životu.

Povjesno gledano, dubinu takve Marijine patnje i zahvalnost na strpljivosti u podnošenju boli, prvi su počeli razmatrati redovnici iz 13. st. poznati pod imenom **serviti**, a na njihov se poticaj uskoro oblikovala pobožnost Gospo Žalosnoj. Nai-me, njihovu su redovničku odjeću kao škapular počeli nositi mnogi laici, slijedeći pobožnost koju su ti redovnici njegovali te su tako nastale mnoge bratovštine koje su još više širile započetu duhovnost.

Takav je zauzeti oblik apostolata prepoznat u Crkvi pa je Sveta Stolica servitima 1667. ili 1668. god. dopustila slavlje svetkovine Gospa od Sedam Žalosti, a koja se slavila treće nedjelje u rujnu. Svetkovina se proširila 1735. god. po cijelom španjolskom kraljevstvu, a potom ju je, kao zahvalnost i spomen na svoje oslobođenje iz Napoleonova sužanjstva, papa Pio VII. proširio na cijelu Katoličku Crkvu 1814. god. Danas se Gospa Žalo-sna slavi kao spomendan 15. rujna,

a posebno nam želi staviti pred oči važnost zahvalnosti Djevici Mariji na svoj boli koju je izravno morala podnijeti i koju je u određenom smislu, snažnije od svih drugih ljudi, dijelila sa svojim Sinom, a našim Spasiteljem i Otkupiteljem.

Crkva Gospe Žalosne u Umagu

Na istočnoj strani umaškoga gradskog predgrađa, neposredno uz gradske zidine i na putu koji je iz grada vodio u polja, tijekom srednjega vijeka izgrađena je crkva **Majke Božje Žalosne (Addolorata)**. Prigodom gradnje drugoga pojasa zidina 1333. godine vodilo se računa da se samostan s crkvicom smjesti unutar zidina. Položaj crkvice odredio je pravac pružanja gradskih zidina, tako da se u hospiciju moglo ući ne ulazeći u grad. Prvi spomen crkve, izvorno posvećene svetim apostolima Jakovu i Bartolomeju, potječe iz 1343. godine, kada se o crkvi, samostanu i hospiciju skribi istoimena bratovština. Od 1483. brigu o crkvi preuzimaju serviti, redovnici Marijinih slugu. Godine 1573. gradi se kapela posvećena Majci Božjoj Žalosnoj, koja s vremenom preuzima titular crkve. Novoizgrađeni oltar Gospe Žalosne te je godine posvetio tršćanski biskup Andrea Rapicio nešto prije smrti. Inače, spomenimo usput da je tršćanska plemićka obitelj Rapicio doselila u Istru u 15. st. i iznad Pazinske jame sagradila atraktivnu palaču, koja je teško stradala u bombardiranju tijekom Drugoga svjetskog rata, a čiji se konzervirani ostaci i danas lijepo vide.

U izvorima crkva se spominje i kao crkva Blažene Djevice *dei Servi*, kao i ona u Motovunu. Pročelje crkve bilo je ukrašeno lukovima i lunetom nad ulaznim vratima. Na začelju je bila preslica s dvama malim zvonima. Strop crkve bio je oslikan freskama.

Prijašnji hospicij sv. Jakova, a kasnije samostan servita, u 18. st. sve je siromašniji. Umag je početkom toga stoljeća slabo naseljen zbog epidemija i bolesti, ali i zbog uskočkih napada i pljački. Serviti sele u manju kuću u gradu, da bi 1770. godine napustili crkvu i samostan, a upravu preuzimaju umaški svećenici. Između 1908. i 1931. godine župnik Ernesto Fumis potpuno je obnovio crkvu i dogradio joj zvonik dajući sklopu pseudoromanički izgled. Nacrt za novi zvonik izradio je talijanski arhitekt Ottavio Scotti. Podignut je na pročelju, umjesto dvostrukе preslice. Kamen temeljac blagoslovljen je 17. listopada 1927., radovi su završeni 5. travnja 1928., a zvonik-kula blagoslovljena 22. travnja 1928. godine. Krov crkve obnovljen je 1949. godine, a novo pjevalište postavljeno je 1951. godine.

Nekadašnji umaški župnik Sergije Jelenić, aktualni kancelar Porečke i Pulsko biskupije, u knjizi „Umag/Umag, sakralno bogatstvo Umag-a i okolice“ (1997.), piše: „A zatim dolazi 12. svibnja 1954. kada je crkva Majke Božje Žalosne porušena iz ‘urbanističkih’ razloga. Uistinu, bila su to teška vremena za Crkvu u našim krajevima! Ne ponovila se! Uz crkvu bili su i drugi objekti: zgrada

za stanovanje – samostan, športska dvorana – sve to nestalo je zbog nečijih ‘većih’ razloga. Kip Majke Božje Žalosne prenesen je, uz mnoge suze, u procesiji, u župnu crkvu.“

Godine 1994. sagrađena je i posvećena nova crkva Majke Božje Žalosne u Murinama.

Serviti u Istri i crkve Gospe Žalosne

Prosjački Red slugu Blažene Djevice Marije (*Ordo Servorum Beatae Mariae Virginis, OSM*) ili Red servita, osnovan je u Firenzi 1233. godine. U Istri se najprije pojavljuju Umagu, gdje su 1343. godine dobili crkvu sv. Jakova i Batrolomeja, poslije nazvanu *L'Addolorata*. U Dvigradu su bili od 1410. godine. Samostan na otočiću Sv. Katarina kraj Rovinja otvorili su 1474., a godine 1480. već su imali toliko samostana da su utemeljili Istarsku provinciju. Nekoliko je sakralnih objekata u Porečkoj i Pulskoj biskupiji posvećeno Gospoj Žalosnoj. Na groblju u danas napuštenom selu Vrnjak u Općini Grožnjan, na 370 metara nadmorske visine, crkvu Gospe Žalosne podignuli su žitelji toga kraja 1892. godine. Ona pokraj Gračišća, uz Kalvariju, sagrađena je 1737. godine. Crkva Žalosne Gospe u Rovinju, popularni Oratorij, spominje se 1482. Tu se nalazila prva ubožnica (hospicij) u gradu (1475. – 1852.). Dr. Ante Šonje za tu crkvu piše da je malena, lijepo uređena i prostrana, nastala od dvaju sakralnih objekata koja su se u srednjem vijeku nalazila u prostorijama obiteljskih kuća. Jedna se bogomolja zvala Oratorij, a druga je bila posvećena Majci Božjoj od Sedam Žalosti (*Madonna dei Sette Dolori, Beata Vergine del Pianto*). Izvori spominju, piše dr. Šonje, da je ovu crkvicu 1482. godine podigao gastald Datario. Godine 1940. sav je kompleks obnovljen.

Serviti su djelovali i u Motovunu gdje su 1584. podigli crkvu Blažene Djevice Marije *dei Servi*, kako je zove narod. U 17. st. podignut je zvonik, visok 15 metara, koliko je visok i onaj crkve sv. Ivana Krstitelja i BDM od Vratiju (1898.). Treći motovunski *kampanil*, župne crkve sv. Stjepana, visok je 25 metara. (prir. David Goran)

XVII. KONCERT SVETOJ EUFEMIJI U ROVINJU

Već tradicionalni koncert duhovne glazbe uoči blagdana zaštitnice grada Rovinja održan je 6. rujna. Nakon šesnaest godina održavanja koncerta na glavnom gradskom trgu, ovogodišnji je održan na Trgu sv. Eufemije (prostor ispred crkve). Nakon misnoga slavlja koje je predvodio vikar župe vlč. Damir Štifanić, a glazbeno animirali svi glazbeni sudionici, u 20 h koncert je započeo zajedničkom pjesmom i molitvom svetoj Eufemiji.

Nakon pozdravnoga govora voditelja programa Vesne Terzić i Slavka Nedića program su otvorile dvije mlade glazbenice iz Žminja, Tina Galant na klaviru i Ivana Rudan, vokalna solistica. Slijedio je nastup obitelji Ferrara iz Rovinja: Martina, Maurizio i njihova desetgodišnja kći Elena, koji su otpjevali tri skladbe. Mauriziju i Martini su se nakon toga pridružili Davor i Vesna Terzić, organizatori koncerta, i zajedno otpjevali dvije autorske skladbe kantautora Davora Terzića: „Druga obala“ i „Hvala“.

Patrizia Sfettina Jurman otpjevala je skladbu Vesne Terzić „Da Ti mogu lice gledati“, a Sofija Cingula iz Pule nakon kratka svjedočanstva uz pratnju Maje Nedić na klaviru „Ave Maria“ i „Milost“. Koncert je zaključen nastupom grupe RiM iz Zagreba (Ružica, Maja i Slavko Nedić), kojima su se u posljednjoj skladbi pridružili svi izvođači.

Cjelokupni koncert uz brojnu publiku, u izravnom prijenosu (u organizaciji „Aerial production“ iz Rovinja) preko Facebooka pratili su i gledatelji diljem Hrvatske i svijeta. Pokrovitelj koncerta i ove je godine bila župa Rovinj (župnik mons. Vilim Grbac), uz potporu: „Valalta“ – Rovinj, „Gratis“ Tinjan, „Pert“ – Rijeka, Rasadnik Longo – Rovinj, „Darna“ – Rovinj, restorani „Dario“ i „Marina“, „Rose-Art“ – Kaštelir i „Ježisak“ – Mali Ježenj.

D. T.

Proslava sv. Eufemije

Blagdan sv. Eufemije, zaštitnice Grada Rovinja i rovinjske župe proslavljen je i ove godine, u srijedu, 16. rujna. Unatoč pandemiji koronavirusa, na svim svetim misama bilo je mnogo ljudi. Jutarnju svetu misu predvodio je rovinjski župnik mons. Vilim Grbac, generalni vikar Porečke i Puliske biskupije, dok je misu na talijanskom jeziku predvodio vlč. Josip Kolega, duhovnik u Biskupijskom misijskom sjemeništu Redemptoris Mater u Puli.

Svečanu svetu misu poldanicu predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, na kojog su sudjelovali i predstavnici gradskih vlasti. U svojoj homiliji mons. Milovan je rekao da smo nutarne snage potrebni svi mi dok se moramo probijati kroz muke i nevolje, brige i napore te svakovrsne kušnje našega života. Zato već 1200 godina vjernici hodočaste na ovaj rovinjski brežuljak, kao što smo došli i mi danas, kako bi se ojačali snagom vjere. Govoreći o okolnostima života i mučeničke smrti sv. Eufemije, mons. Milovan je istaknuo da kršćani umiru s praštanjem u srcu i na usnama, kao naš blaženik iz suvremenog vremena – bl. Miroslav Bulešić. Oni su uzori koji nikada ne blijede.

Popodnevnu svetu misu u 17 sati predvodio je vlč. Joško Listeš, kojemu je od prošle godine povjerena župnička služba u Balama i Kanfanaru. Večernje misno slavlje s početkom u 19 sati predvodio je mons. Zvonimir Sekelj, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog. I ove godine, večernju svetu misu animirao je zbor zagrebačke župe sv. Blaža, koji već dugi niz godina sudjeluje pjesmom na večernjoj misi prigodom proslave sv. Eufemije. Ovoga puta pjevanje su animirali u zajedništvu sa zborom Roženice iz Pazina.

(L; Foto: Danijela Fattorich)

1595. OBLJETNICA POSVETE PULSKE KATEDRALE

U subotu, 12. rujna 2020. na blagdan Imena Marijina, u pulskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije misnim slavlјem obilježena je obljetnica posvete te stolne crkve Pulske biskupije, koja je posvećena 425. godine.

Misno slavlje predvodio je katedralni župnik vlč. Rikard Lekaj, a misu je glazbeno uzveličao katedralni zbor pod ravnjanjem i uz orguljsku pratnju Paole Batel.

Vlč Lekaj je u prigodnoj homiliji istaknuo važnost crkve kao svetoga mjesta, mjesta susreta Boga i čovjeka, crkva to postaje posvetom, kao što čovjek krštenjem postaje svetište. Stolna crkva jedne mjesne Crkve simbol je njezina zajedništva. Podsetio je kako je pulska katedrala preživjela bombardiranje, požar i druge teške trenutke, no i dalje je tu kao biser ovoga grada. I mi smo pozvani graditi svoj život na čvrstim temeljima evanđelja, istaknuo je vlč. Lekaj spominjući ulomak iz Evanđelja, te smo pozvani biti svišti da drugi u nama vide Krista.

Neka nas blagdan obljetnice posvete naše stolne crkve potakne da budemo oni koji žive i navještaju Radosnu Vijest, da budemo graditelji zajedništva unutar naše biskupije te da donosimo dobre plove ljubavi, milosrđa i zajedništva, zaključio je župnik.

Na mjestu današnje katedrale se, prema nekim navodima, nalazio Jupiterov hram antičke Pule, odnosno u kasnjim razdobljima Rimskog Carstva tajno okupljalište kršćana za vrijeme vjerskih progona. Iako sakralni kontinuitet postoji od ranije, prva građevina za koju postoje pouzdani izvori na ovom mjestu podignuta je krajem 4. ili početkom 5. stoljeća. Vjerojatno je na mjestu

stare bazilike postojalo još starije jednobrodno crkveno zdanje te do nje paralelna crkva (bazilika) svetog Tome apostola (postojanje se paralelnih bazilika smatra naznakom sjedišta biskupije). U drugoj polovici 5. stoljeća je dograđena te dobila današnji oblik trobrodne bazilike karakteristične za sjevernoadransko podneblje. Pred bazilikom je izgrađena krstionica i biskupski dvor, ali su srušeni polovicom 19. stoljeća.

To je trobrodna crkva tipa dvostrukе gradske bazilike, sa sakristijom i učahurenom (upisanom) apsidom te ravnim začeljem. Uslijed pregradnji današnja crkva odlikuje se ranokršćanskim tranzennama na prozorima srednjega broda, gotičkim prozorima na bočnim zidovima, renesansnim lukovima i stupovima koji drže krovnu konstrukciju, te baroknim pročeljem sa zvonikom ispred njega. Današnje je klasicističko pročelje uređeno 1712. godine pod biskupom Josipom Marijom Bottarijem. Crkva se redovito obnavljala od XVIII. stoljeća do 1924. godine. U crkvi se nalazi mramorni oltar s ambonom okrenut prema puku te rimski sarkofag iz IV. stoljeća kao dio oltara, postavljen krajem XIX. stoljeća. Oltar ima drveno svetohranište i palu s likom svetog Tome apostola, koja je rad

mletačke škole. U crkvi se nalaze: mramorni oltar s drvenim kipom Blažene Djevice Marije i oltar s kipom Srca Isusova. U crkvi su još i barokna krstionica te tri škropionice. U novije vrijeme crkva je dobila kip sv. Majke Tereze u čijem se postamentu nalaze njezine relikvije. Nekadašnja crkva bila je bogato ukrašena freskama i podnim mozaicima, od kojih su danas vidljivi tek manji dijelovi.

Očuvan je dio zavjetnog mozaika supružnika DAMIANUS ET LAVRENTIA koji su zavjetno dali izraditi 200 stopa mozaika. Ispod glavnog oltara čuvaju se relikvije svetog Jurja, svetog Teodora, svetog Bazilija, svetog Flora i blaženog Salamona, svrgnutog ugarskog kralja. Njima je biskup Michael Orsini 1487. godine posvetio jedan oltar u crkvi. Godine 1860. u pulskoj katedrali otkriven je grob sa sarkofagom u kojem su pronađena dva relikvijara i 12 zlatnih statua. Relikvijari su odneseni u Beč, dok su zlatne statue nestale. U jednoj srebrnoj kutiji pronađena je manja zlatna kutija u kojoj su se mogle nalaziti relikvije svetog Tome apostola, donesene iz Konstantinopola u V. stoljeću. Crkva je teško stradala u američkom i britanskom bombardiranju dana 22. lipnja 1944. godine. Stoga je potpuno obnovljena 1947. godine.

Sjeverna strana katedrale gleda na Pulski zaljev, ispred koje se do polovice 19. stoljeća nalazilo groblje. Ostaci pokopanih preneseni su na tada novo pulsko groblje Monte Giro, a na mjestu starog groblja se danas nalazi park posvećen Jurju Dobrili. Povijesni pregled i prikaz građevinskog stanja u knjizi „Katedrala Uznesenja Marijina u Puli“ napisala je u novije vrijeme Marija Obad Vučina. (prir. G. Krizman)

Film o kardinalu Stepincu u pulskoj Areni

Četvrtoga dana Pulskoga filmskoga festivala prikazan je u pulskoj Areni dokumentarni film Stepinac – Kardinal i njegova savjest. Unatoč kasnom terminu prikazivanja, film je započeo u 22,15, u Areni se okupio lijep broj gledatelja iz svih dijelova Istre, a nazočili su i svećenici iz raznih dekanata Porečke i Pulskog biskupije.

Dokumentarni film Stepinac – Kardinal i njegova savjest, scenaristice i redateljice Višnje Starešina, prikazan je u sklopu Pulskoga filmskog festivala u pulskoj Areni u utorak, 1. rujna 2020. Nakon zagrebačke svećane premijere u Hrvatskom narodnom kazalištu u veljači ove godine, bilo je to prvo premijerno prikazivanje za šиру publiku. Film je nastao u produkciji Interfilma, u suradnji s Hrvatskim katoličkim sveučilištem.

Film priča priču o iznimnoj osobnosti Alojziju Stepincu, kako se svojedobno najmlađi nadbiskup na svijetu nosio s izazovima najoručnijih autoritarnih i totalitarnih režima 20. stoljeća. Zašto je za Pavelića bio „magarac“, a za Tita postao neprijatelj br. 1? Zašto je u Titovoj Jugoslaviji suđen, a u slobodnoj Americi slavljen kao simbol otpora komunizmu u porobljenoj

Europi? Što je činio i kako se čovjek i nadbiskup Alojzije Stepinac nosio s posljedicama svojih izbora u najsloženijim povijesnim vremenima? Ovo su samo neka od pitanja kojima se bavi ovaj iznimski dokumentarni film.

Prije projekcije održana je, kao i za svaki film koji se prikazuje u Areni u sklopu Pulskoga filmskog festivala, konferencija za medije. Redateljica i scenaristica filma Višnja Starešina istaknula je da se 15 godina bavi dokumentarističkim prikazom povijesnih tema i ličnosti. Na prikazu blaženoga Alojzija Stepinca dugo je radila: „Od same ideje prošlo je 10 godina, a sam film snimali smo zadnje tri godine.“

„Priča prati zagrebačkoga nadbiskupa Alojzija Stepinca od rođenja. Bilo je tu mnogo istraživanja i sugovornika, a putem se mnogo stvari i mijenjalo“, rekla je pojasnila kako su neki sugovornici potpisnuli druge. Primjerice, išli su u Izrael snimati osobnoga tajnika Ivana Pavla I. i naišli na djevojčicu Renatu spašenu iz holokausta. Ispostavilo se da je upravo Stepinac bio glavna karika u njezinu spašavanju. „Tako je emotivni dio priče potisnuo onaj politički i snimali smo ipak nju“, objasnila je Starešina.

Prof. Željko Tanjić, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta, rekao je kako je suradnja sa Starešinom za-

počela još na knjigama koje se bave aktualnim političkim pitanjima te su se prepoznali i na ovom projektu.

Savjetnik na filmu, profesor komunikologije na Hrvatskom katoličkom sveučilištu dr. Krinoslav Novak smatra kako je važno da studenti vide ovaj film, ističući: „On je bio svjedok jednog vremena i priča o njemu prati povijest jednog društva.“ Stepinac je, kaže, živio u zahtjevnu vremenu i imao je izrazitu ljubav prema Bogu i hrvatskom narodu.

Prof. Tanjić istaknuo je da njegova filmičnost leži u više činjenica: „Njegove geste, lice, osobnost koja plijeni, sve je to dio njegove filmičnosti i doista se nadam da će ovaj film postati iigrani“, te je nadodao kako je Stepinac bio je najmlađi nadbiskup dotada, kako se trebao oženiti, no ipak je stupio u Katoličku Crkvu te kako je tijekom Prvoga svjetskog rata bio na ratištu, pa i bio zarobljen.

Nakon što su zbog pandemije koronavirusa bila zatvorena kina, film Stepinac – Kardinal i njegova savjest konačno bi u hrvatska kina trebao stići 24. rujna, rečeno je na konferenciji za medije, a donosi službena stranica Pulskoga filmskog festivala.

Foto: I. Marinić, I. Savanović, pulafilmfestival.hr

„BEZ KRIVNJE KRIVI – BEZ SUDA OSUĐENI“

U nedjelju, 23. kolovoza 2020. godine na Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma održana je i ove godine komemoracija pokraj jame Širočica, nedaleko župne crkve sv. Lucije.

Ovo je već šesta godina otkako se započelo u organizaciji pazinskoga HDZ-a i Župe sv. Lucije Pazinske s odavanjem počasti žrtvama II. svjetskog rata i porača, koji su svoje živote skončali u jamama, bez krivnje krivi i bez suda osuđeni, samo zato što su imali drugaćiji svjetonazor, samo zato što su drugačije mislili ili pripadali drugom narodu. Kao da svi mi ljudi, hodočasnici na zemlji, nismo djeca onog istog Oca koji je na nebesima.

Svake se godine komemoraciji priključuje sve veći broj hodočasnika ne samo iz Župe sv. Lucije i Sv. Jurja iz Starog Pazina nego i iz susjednih župa. Tako su ove godine pristigli iz Tinjana, Kringe, Muntrilja, Buzeta, Oprtlja, Vrsara, iz sela Flengi i Gračića. Ovogodišnju su komemoraciju posebno obogatili hodočasnici iz Varaždina i Zagreba koji su pristigli autobusom. Njih je predvodio gosp. Franjo Talan, izašlanik ministra Tome Medveda, koji je ujedno i predsjednik Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava iz Varaždina.

Procesija, predvođena župnikom Željkom Zecom, krenula je od crkve prema jami uz molitvu Žalosnih otajstava Krunice. Kod križa podignutoga 2015. godine postavljen je vijenac Ministarstva hrvatskih branitelja, a potom i Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava te su zapaljene svijeće. Prisutnima se najprije pozdravnom riječi obratio župnik Žec, a potom uime gostiju sa »sjevera« Hrvatske gosp. Franjo Talan, koji je govorio o radu Društva koje je tijekom proteklih godina postavilo više desetaka spomen-križeva i obilježja diljem Hrvatske. Istaknuo je da se zahvaljujući radu Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za istraživanje, uređenje i održavanje vojnih groblja, groblja

žrtava Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja, posljednjih godina puno učinilo da se žrtve ekshumiraju, identificiraju i dostoјno pokopaju. Značajan doprinos na utvrđivanju istine o stradanjima i očuvanju uspomene na prešućivane žrtve II. svjetskog rata i porača daje i Hrvatsko žrtvoslovno društvo, čiji su članovi također bili prisutni.

Potom je promemoriju MHB-a prisutnima pročitala prof. Lidija Vukalović gdje je brojčano iznijela podatke o tome koja su grobišta diljem Hrvatske ekshumirana te koliko je posmrtnih ostataka iz njih izvađeno i dostoјno pokopano.

Tomislav Ferenčić govorio je o žrtvama jame Širočica te o lokalitetu jame Mandaljevica koja se nalazi u blizini. Nakon njega gosp. Josip Klarić, pjesnik iz Gračića, pročitao je svoju prigodnu pjesmu u svezi s ovom tematikom.

Komemoracija žrtvama kod jame Širočica završila je molitvom koju je predvodio vlc. Zec, nakon čega smo se uputili natrag do crkve gdje smo se pjesmom „Bože, čuvaj Hrvatsku“ oprostili od naših gostiju.

Saznali smo da su naši gosti iz Varaždina i Zagreba prethodnoga dana, tj. u subotu posjetili i odali počast žrtvama koje su život skončale u šahtu-jami rudarskoga okna Grobište – Tupljak. Tamo ih je dočekao biskup mons. Ivan Milovan (čiji je otac također nestao u nekoj jami) i vlc. Antun Kurelović, župnik Pična. Gosp. Talan tamo je zahvalio

biskupu mons. Milovanu na pomoći oko realizacije projekta, kao i gosp. Antonu Celiću, predsjedniku povjerenstva Društva za Istru.

Istoga dana u popodnevnim satima posjetili su i grobište Golubinčina, jamu uz cestu Krnica – Rakalj. Tamo im je također bio domaćin mons. Milovan i tamošnji župnik Gracijano Živolić.

Nedjeljno su jutro započeli sv. misom u crkvi u Svetvinčentu, gdje je u oltaru položeno tijelo blaženoga Miroslava Bulešića. Euharistijsko je slavlje predvodio fra Darko Tepert, a o mučeniku i blaženiku Bulešiću govorio im je župnik Darko Zgrabcic.

Nešto iza podneva posjetili su crkvu sv. Marije Svetomore u župi Žminj, gdje su ih dočekali župnik Jordan Rovis i član Župnoga pastoralnog vijeća dr. sc. Elvis Orbanić. Dr. Orbanić gostima je govorio o crkvi, a vlc. Rovis o žrtvama-mučenicima vjere Porečke i Pulskog biskupije, tj. o stradalim svećenicima, bogoslovima i jednom sjemeništarcu, koji je imao tek 17 godina. Njihova su imena uklesana u kameni monolit koji je postavljen u blizini crkve 2010. godine, kada je zaključena svećenička godina.

Potom je slijedila komemoracija kod jame Širočica, da bi nakon toga, uz vodstvo vlc. Željka Zeca, posjetili grob Bože Milanovića u Pazinu, kao zahvalu za doprinos prosvjećivanju Istre i njenom pripojenju Hrvatskoj.

Mirjana Ferenčić

„MOLIMO BL. BONIFACIA DA NAM POMOGNE NA PUTU MUČENIŠTVA“

U petak, 11. rujna 2020. u Trstu, u katedrali sv. Justa misno slavlje povodom obilježavanja 74. obljetnice mučeništva bl. Francesca Bonifacia predvodio je tršćanski nadbiskup mons. Giampaolo Crepaldi uz concelebraciju više svećenika iz tršćanskih gradskih župa. Naša tršćanska Crkva, s radošću i zahvalnošću slavi danas spomen bl. Francesca Bonifacia, koji je svojim mučeništvom dao svjedočanstvo za Krista, u, za nas kršćane najsjetlijem i najuvjerljivijem obliku, svetosti. No, njegovo svjedočanstvo ne smije se svesti samo na završni svjedočanski životni čin, njegov je život bio obilježen svetošću življenog mučeništva. Mučeništvo je naime izvorni oblik svetosti jer mučenik dolazi do potpunog gubitka sebe zbog vjernosti Kristu, suobliče cijelu svoju egzistenciju Isusu Kristu, do te mjere da ga nasljeđuje i u darivanju svoga života, kao što je on dao svoj život za čovječanstvo. Bl. Bonifacio, jednostavan i uzoran pastir, živio je u potpunosti spremam dati život kako

bi u svoj život primio Isusa Krista. Smatrao je da je njegova osoba vrijednost koju treba pokloniti, a ne zadržati za sebe. Želio je poprimiti što kompletnije suočenje Gospodinu postajući jedno s njime. Upravo je to bila najsajnija odluka njegove kršćanske i svećeničke biografije, preteška za prihvatiči nama ljudima današnjice koji smo zavedeni mišlju da je naše „ja“ sve. Molimo danas bl. Bonifacia da nam pomogne na putu mučeništva, koje traži sposobnost zaboravljanja na nas same, odbacujući svaki protagonizam kako bismo dali prostora djelovanju Milosti. Ako se znamo otvoriti Bogu biti čemo sposobni otvoriti srce Božjoj Ljubavi koja je na križu bila jača od svega: nikakva poteškoća neće nas spriječiti da budemo poput Njega. Svetost, naime, nije povezana samo s našim moralnim nastojanjima, ona je plod ljubavi Božje koja nas jedina može učiniti njemu nalik. Mučenici i sveci svjedoci su Božjega djelovanja koji, kroz oživljujuće djelovanje Duha Svetoga,

čini sve kako bi nas doveo Kristu i učinio nas Božjoj djecom. Bog u svojoj dobroti i milosrđu želi nam navijestiti sebe, a u Krstu je našao način kako to učiniti.

M o l i m o Gospodina da budemo sposobni ostati u njegovoj ljubavi, bez bježanja, onako kako je učinio bl. Bonifacio, koji je bio sposoban darovati svoj život u ime Božje ljubavi i milosrđa, rekao je između ostalog nadbiskup Crepaldi u prigodnoj homiliji. Zanimljivo je istaknuti da je mons. Crepaldi službu tršćanskog biskupa započeo u katedrali sv. Justa 4. listopada 2009., na prvu obljetnicu beatifikacije bl. Bonifacia koja je proslavljena 4. listopada 2008. u toj istoj katedrali. (G. Krizman)

74. obljetnica mučeništva bl. Francesca Bonifacia u Krasici

U petak, 11. rujna 2020. u Krasici, u Umaško-opratljskom dekanatu, obilježena je 74. obljetnica mučeništva bl. Francesca Bonifacia, mladoga svećenika koji se isticao svojom pastoralnom revnošću i radom s mladima u prvim poratnim vremenima kada je rasla mržnja prema vjeri. Krasica je posljednja župa gdje je djelovao bl. Bonifacio, kada su ga, 11. rujna 1946., na

putu između Grožnjana i Krasice susreli pripadnici tzv. narodne straže i otada mu se gubi svaki trag. Pretpostavlja se da je te noći mučen, a njegovo tijelo nikada nije pronađeno. Dana 4. listopada 2008., u katedrali sv. Justa u Trstu, don Francesco Bonifacio proglašen je blaženim kao mučenik „iz mržnje prema vjeri“. Misno slavlje predvodio je vlc. Marcin Madej, župnik Župe sv. Servula u Bujama, uz concelebraciju vlc. Lina Rakara, vlc. Dragutina Petrovića te župnika domaćina vlc. Miroslawa Paraniaka. Na misi su se okupili vjernici iz Krasice te okolnih župa. Nakon što su članovi Katoličke akcije iz Trsta prije nekoliko godina registrirali priznatu europsku trekking rutu s imenom Staza bl. Francesca Bonifacia koja prolazi kroz tri države, Italiju, Sloveniju i Hrvatsku, Blaženik je ove godine dobio svoja prva dva istarska hodočasnika pješaka. Dvoje vjernika, iz Pule i Valbandona, Violeta Đinić i Nenad Sabadi, hodočastili su iz Poreča pješice do Krasice, oko 30 kilometara, u čast bl. Francesca. (G. Krizman)

Čudo života

U subotu, 27. lipnja 2020. u Tinjanu u župnoj crkvi sv. Šimuna i Jude u predvečerje XIII. nedjelje kroz godinu na sv. misi biskup mons. Dražen Kutleša krstio je troje

djece obitelji Marije i Ante Erendi. Bračni par Erendi već ima dvoje djece, Lovru od sedam godina i Klaru od četiriju godine. Gospodin im

je podario trojke, Rebeku, Šimuna i Juditu 17. ožujka 2020.

U propovijedi biskup je naglasio ulogu obitelji u vjerskom odgoju djece; obitelj je crkva u malome iz koje izrasta dobar Isusov učenik. Biskup je izrazio radost zbog događaja krštenja, a obitelji Erendi čestitao na „čudu života“ koje im je Gospodin podario, a koje im je promijenilo i obogatilo obitelj.

Članovi obitelji Erendi praktični su vjernici, svake nedjelje sudjeluju na sv. misi, Marija je čitačica, a Ante je član Župnoga vijeća.

Uz biskupa Dražena, koji je predvodio sv. misu, i domaćeg župnika, slavlju je prisustvovao i mons. Sergije Jelenić, kancelar naše biskupije.

Slavlje je pjevanjem pratio župni zbor, pod ravnateljem voditeljice zbara prof. Alise Cvitan.

Kamp mladih 2020. - Sv. Lucija

U vremenu od 20. do 22. 8. 2020. godine održano je nakon stanke od više godina kampiranje za mlade iz župa Sv. Juraj – Stari Pazin i Sv. Lucija Pazinska.

Dugo se godina spomenuto kampiranje održavalo na otoku Krku, no zbog određenih okolnosti nije bilo moguće to nastaviti tamo pa se rodila ideja da se organizira u Istri. Tako se 15-ak mladih odlučilo provesti tri dana u duhovno- rekreativskom kampu mladih koji se smjestio u parku s južne strane crkve sv. Lucije u istoimenoj župi nedaleko Ježenja. Voditeljice su bile Agneza Majić i Vesna Drndić, a duhovno je vodstvo preuzeo vlč. Josip Peteh, župnik Kršana i Potpićna.

Geslo je ovogodišnjega kampa bilo: «Vi ste prijatelji moji ako činite što vam zapovijedam.» (Iv 15,12-17) Sadržaj je bio veoma bogat. Tijekom dana, uz kuhanje i spremanje, izmjjenjivale su se radionice, zabavne igre, pjesme i molitve, a sve s ciljem ostvarivanja zajedništva i pravoga življenja prijateljstva te boljega upoznavanja Krista. Određena su i pravila ponašanja po citatima iz Biblije. Mladi su se aktivno uključili u radionice te izrađivali razne plakate s posebnim naglaskom na prijateljstvo.

Svake je večeri dan zaključen sv. misom koju je predvodio vlč. Peteh, a u zamjeni i domaći župnik vlč. Željko

Zec. Posebno je bilo dojmljivo u petak kada je održano Klanjanje, uz glazbenu animaciju gđe Vesne Drndić i Jane Bogešić. Kampiranje je završeno u subotu, 22. kolovoza kasno navečer, uz poruku mladih kako su željni i takvih vrsta druženja, a ispod lopice crkve sv. Lucije ostali su plakati i pano puni zanimljivih poruka, koje su župljani sljedećeg dana nakon nedjeljne sv. mise rado čitali.

Mirjana Ferenčić

„Svi su izvori u Tebi“

25. Književni susret Badavca 2020.

Na izvoru Badavca u Polju kraj Rapavela na tromedi područja Općina Karlobag, Tinjana i Višnjana 30. kolovoza održan je jubilarni 25. Književni susret Badavca 2020. pod geslom „Svi su izvori u Tebi“. Badavca je izvor vode koji se spominje u srednjovjekovnom Istarskom razvodu, a uz njega se vežu mnoge usmene predaje i znamenja. Susret književnika na Badavci tradicionalno se održava posljednje nedjelje u svibnju, ali ove je godine zbog epidemije Covida-19 odgođen za kraj kolovoza.

Na samom je početku riječi dobrodošlice publici, koja se unatoč svemu okupila u priličnom broju, uputio pjesnik Tomislav Milohanić Slavić, začetnik, pokretač i glavni nositelj ovoga susreta književnika, a prisjetio se i četvrt stoljeća ovoga književnog događanja. U uvodnom je dijelu programa pjesnik Drago Draguzet pročitao početak Istarskoga razvoda i ulomak gdje se spominje Badavca.

Uime Društva hrvatskih književnika skupu se obratio aktualni predsjednik Đuro Vidmarović, ujedno jedan od ovogodišnjih sudionika Susreta, istaknuvši da je riječ o lokalitetu od posebnoga značaja za hrvatsku kulturu, ponajprije stoga jer se radi o prostoru i mjestu imenovanom u Istarskom razvodu, srednjovjekovnom spomeniku važnom za hrvatsku kulturu, a posebno u Istri. Tijekom proteklih četvrt stoljeća na susretima na Badavci sudjelovali su mnogi najznačajniji hrvatski književnici, stoga se Badavca u tom razdoblju afirmirala kao mjesto druženja s novijom hrvatskom književnošću, posebno prozom, a i pjesništvom. Sve to ponajprije zaslugom pokretača susreta na Badavci, ali i zahvaljujući Istarskom ogranku DHK-a. Unatoč ovim posebnim okolnostima, obilježenim epidemijom i potresom u Zagrebu, Društvo hrvatskih književnika ustajno djeluje, objavljuje, izdaje časopise, organizira predstavljanja, pa i ovakva druženja, zaključio je Vidmarović.

Zbog nemogućnosti prisustvovanja 25. susretu na Badavci sudionicima i publici predsjednik Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika Boris Domagoj Biletić uputio je pismo podrške i zahvale koje je pročitala Nada Galant.

Ovaj književni skup na otvorenom započeo je kao susret prozaikâ i mjesto čitanja/štenja novih proznih uradaka hrvatskih književnika – kako onih najafirmiranijih na nacionalnoj razini, tako i mnogih dolazećih imena ili pak onih koji su se u međuvremenu potvrdili u matičnome tijeku suvremene hrvatske književnosti. Susret književnikâ, standardne i dialektalne književne riječi, riči, reči... besede, beside i besjede... u znaku je općehrvatskoga i ČA I ŠTO I KAJ. Ovaj je program jedan od mnogih i tradicionalnih koje priređuje Istarski ogrank DHK-a. Ovaj susret kod znamenita izvora žive i bistre vode – BADAVAC ili BADAVALA – jest na drevnu mjestu davno ovjereno i na stranicama predragocjena srednjovjekovnoga dokumenta Istarskoga razvoda. Susret je to prijateljâ i prijateljstva, susret prožimanja u središnjoj Istri, glagoljaškoj i buntovnoj kada treba, a izvorno plemenitoj i pitomoj. Na ovogodišnjem jubilarnom književnom susretu sudjelovali su sljedeći književnici: Božidar Prosenjak, Vjekoslava Jurdana, Tomislav Milohanić – Slavić, Tomislav Marijan Bilosnić, Nada Galant, Vesna Petrić Terzić i Đuro Vidmarović. Tomislav

Marijan Bilosnić čitao je ulomke na temu vode iz romana *Listopad* koji govori o najtežim danima Zadra tijekom Domovinskog rata 5. i 6. listopada 1991. godine, kao i pjesmu posvećenu istarskom književnom bardu Zvani Črni One dvi naranče Zvane Črne. Ljubavnu pjesmu u prozi nadahnutu ženom pročitao je Božidar Prosenjak, a nasumce otvorivši knjigu podario je slušateljstvu pjesmu o Gospu. Vjekoslava Jurdana pročitala je ulomke iz nagrađenoga putopisa *Na putu do Milosrdnoga Lica*. Putopis je plod hodočašća koje je bilo organizirano pod okriljem Apostolata molitve 2016. godine, posvećene Božanskom Milosrdju. O sažimanju povijesnoga pamćenja, kulture i duhovnosti poetski je *glagoljaš* Đuro Vidmarović u izrečenom sonetu. Refleksivno-mediativnim promišljanjem *Bezvremeneni san* publiku je emotivno dotakla Vesna Petrić Terzić. Na žminjskoj arhaičnoj čakavici, u nekoliko proznih crtica, svoju baku (*nonu*) i njen svijet na suptilan način ocrtala je Nada Galant. Podsetivši okupljenu publiku da se nalazimo u godini 100. obljetnice rođenja našega najmlađeg blaženika Miroslava Bulešića, književnik domaćin Tomislav Milohanić – Slavić pročitao je istinitu priču *Profesorovo sjećanje na don Mira*. Priču na croskoj cekavici *Podolska štorija do jubavi Aveline Damjanjević Draguzet* pročitao je Drago Draguzet.

KKC Čovjekov odgovor Bogu (7)

Ustrajnost u vjeri

162 Vjera je milost koju Bog daje čovjeku kao čist dar. Mi možemo ovaj neprocjenjivi dar izgubiti. U tom pogledu sveti Pavao opominje Timoteja: „Bij boj plemeniti, imajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili doživjeli brodolom vjere.“ (1 Tim 1, 18-19) Da bismo živjeli, rasli u vjeri i do kraja ustrajali, moramo se hranići riječju Božjom i moliti Gospodina da nam vjeru uveća.

Ona treba biti „ljubavlju djelotvorna“ (Gal 5,6), podržavana nadom i ukorijenjena u vjeri Crkve.

2089 *Nevjerovanje* je zanemarivanje objavljene istine ili hotimično odbijanje pristajanja uz nju. *Krivojverje* je „uporno nijekanje, poslije primljenog krštenja, neke istine koja treba da se vjeruje božanskom i katoličkom vjerom ili uporno sumnjanje u nju“; *otpad* je „potpuno odbacivanje kršćanske vjere“; *raskol* je „uskraćivanje podložnosti vrhovnom svećeniku ili zajedništvu s članovima Crkve koji su mu podložni“.

1037 Bog nikoga ne osuđuje na pakao; za to je potrebno svojevoljno odvraćanje od Boga (smrtni grijeh) i ustrajanje u tome sve do kraja. U euharistijskom slavlju i u dnevnim molitvama vjernika Crkva zaziva Božje milosrđe, kojim „neće da itko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju“. (2 Pt 3,9) *Molimo, Gospodine, blagohotno primi ovaj žrtveni prinos nas, tvojih slugu, i sve obitelji svoje: obdari naše dane svojim mirom, izbavi nas pod vječne osude i ubroji nas među izabrane svoje.*

2016 Za dobra djela učinjena s Božjom milošću, u zajedništvu s Isusom, sinovi i kćeri svete Majke Crkve opravданo se nadaju *milosti konačne ustrajnosti i nagradi* od Boga, svoga Oca. Opslužujući isto pravilo života, vjernici sudjeluju u „blажenoj nadi“ onih koje Božje milosrđe sabire u „sveti grad, novi Jeruzalem“ što silazi „s neba, od Boga kao Zaručnica nakićena na svog Zaručnika“. (Otk 21,2)

2573 Bog obnavlja obećanje Jakovu, praocu dvanaest izraelskih plemena. Prije no što će se sukobiti sa svojim bratom Ezavom, bori se cijelu noć s „nekim“ tajanstvenim bićem koji mu odbija otkriti ime, ali ga blagoslovila prije nego što ga je ostavio u zoru. Duhovna tradicija Crkve zadržala je od toga izvještaja simbol molitve kao borbe vjere i pobjede ustrajnosti.

2849 Međutim, ta borba i pobjeda nisu moguće bez molitve. Svojom je molitvom Isus svladao Napasnika na početku i u završnoj borbi agonije. Ovom prošnjom našem Ocu Kristu nas sjedinjuje sa svojom borbom i agonijom. U zajedništvu s njegovom, postojano se naglašava *budnost srca*. Budnost je „čuvarica srca“. Isus moli Oca da nas „čuva u svom imenu“. (Jv 17,11) Duh Sveti nastoji nas bez prestanka poticati na tu budnost. Ova molitva dobiva sav svoj dramatičan značaj u odnosu na konačnu kušnju naše zemaljske borbe; ona moli i *ustrajnost do kraja*. „Evo dolazim kao tat. Blažen onaj koji bdije.“ (Otk 16,15) (M. Matika)

PJEŠNIČKI KUTAK

ZAZIV ZGOR VINJE

Ud suze na lozi
ča se smihu daje
ud pota na brazdi
ki bodri kuraje
duge su ure i štufe su štope
 šijuni
 tempurali
i daždi zgor kope

Trud se težački
prosviti
preleti
poškropi
posveti
mijare boti jopet i jopet
prije nego se krsti kapja
 u bruks
 privržu hipi
 i slatki i žuki
tr vino bude – Isukrst propet

I daje se žrtva
da bližnje užginje
sve počme i fini
zgor Božjije vinje

Tomislav Milohanić

zgor – iznad; vinje – vinograda; bodri – kuraži, ohrabruje; kuraje – bravrosti, odvažnosti; štufe – umorne; šijuni – jaki udari vjetra; tempurali – nevrijeme, oluja; kope – stogovi; poškrobi – orosi; bruks – bokalu; privržu – pretvore, preoblikuju

Reljef s motivom sv. Ivana Zlatoustog, biskupa i crkvenog naučitelja

Reljef s motivom sv. Ivana Krizostoma, tj. Zlatoustog nalazi se u starom dijelu grada Žminja, nasuprot kanoničke kuće kojoj je nekada pripadao. Polukružni natpis uz svetca S. G(iovanni). CHRISOSTOMO dolazi od grč. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, lat. *Joannes Chrysostomus*, hrv. Ivan Krizostom. Krizostom u prijevodu znači zlatousti. Zvao se Ivan Antiohijski, bio je biskup Carigrada, a povijest mu je kasnije poklonila naziv *Zlatousti* zbog elokvencije i njegovih spisa. Ubraja se u velike istočne crkvene oce 4. stoljeća i jedan je od najplodnijih. Crkveni je naučitelj, zvan i *euharistijski doktor* jer je osvijetlio pravovjerni nauk o Euharistiji. Zaštitnik je propovjednika, a zazivaju ga protiv epilepsije. Prikazuje se kao istočnjački biskup s evanđeljem. Na ovom je reljefu prikazan kao biskup s mitrom i biskupskim štapom (pastoralom) u ruci. Ostali su mu atributi (simboli): košnica (koja označuje njegovu slatkorječivost), anđeo, golub (kao znak nadahnuća Duha Svetoga). Časti se 13. rujna, dan prije smrtnoga dana, zbog blagdana Uzvišenja sv. Križa.

U Istočnoj Crkvi najraširenija liturgija zove se po njemu liturgija svetoga Ivana Zlatoustoga, a časte ga 13. studenoga. Poznata su njegova djela prevedena i na hrvatski jezik (*Taština i odgoj djece, Čistoća i ljubav, Brak...*) Smatrao je kako je zadnji cilj njegova života Božja slava što je – na samrti – ostavio kao posljednju oporuku: „Bogu slava za sve!“

Najvjerojatnije je zbog sličnosti u grč. imenu **Krizostom** u literaturi koja tematizira ovaj žminjski reljef zamijenjen sa sv. **Krizogonom** (hrv. sv. **Krševanom**) koji je bio rimski vitez iz 3. stoljeća i u ikonografiji se redovito prikazuje kao vitez. Da se ovdje radi o Zlatoustome, a ne o Krševanu potvrdila je i prof. povijesti umjetnosti i arheologije Marija Ivetić za koji kaže da je *zanimljiv ovaj reljefni prikaz sv. Ivana Zlatousta od miješanog stila do portretne karakterizacije (individualnih osobina) svetačkog lika*. Nadamo se da će u budućim publikacijama o Žminju, uz dužno poštovanje prema sv. Krševanu, ova svojevrsna „nepravda“ sv. Ivanu Zlatoustome biti ispravljena. Inače, na Žminjštini

ima još kamenih reljefa s prikazima svetaca. Na obližnjoj kanoničkoj kući nalazi se reljef s motivom sv. Ignacija Loyolskog, utemeljitelja Družbe Isusove. U Pucićima, na fasadi privatne kuće, nalazi se ugrađen reljef s motivom sv. Franje Asiškoga, utemeljitelja franjevaca, a na Pilju, na najstarijoj žminjskoj kapelici čak su tri reljefa: s motivom sv. Antuna Padovanskog, oštećeni nepoznatoga svetca i reljef s motivom Raspeća.

**19. VEČER HRVATSKIH KLAPA Đ TRVIŽ 2020.
Trviž, 20.9. 2020., 19,30 sati!**

Misli sv. Ivana Zlatoustog

„Ako ne možeš prepoznati Krista u prosjaku na crkvenim vratima, nećeš ga prepoznati ni u kaležu.“

„Ako smo postigli milost Božju nitko nas neće pobijediti jer ćemo biti snažniji od svih koji nam se protive.“

„Bogatstvo nije zabranjeno, ali oholost zbog njega jest.“

„Jednostavno je nemoguće, bez pomoći molitve, živjeti kreposno.“

Sluga slugu Božjih

Neki me ljudi posebno oduševljavaju. Jedan je od tih papa koji si je uzeo ime Grgur. Koliko je puno učinio i za Crkvu i za društvo, za kulturu i znanost svjedoči naziv koji mu je pridodan, a to je „veliki“, dakle: Grgur Veliki. Zanimljivo mi je da je on jedan od onih ljudi koji su najprije u svijetu nešto postigli, a onda – budući da ih to nije ispunjalo i zadovoljavalo – ostavili su svijet i posvetili se Bogu i Božjim stvarima. I to vrlo uspješno. Također je zanimljivo da taj uspjeh i tu karijeru nisu htjeli, nisu za njom žudili, već su protiv svoje volje, a po volji Božjoj, učinili velika djela; bolje rečeno, Bog je po njima učinio velika djela. Možda je to zato što vidim oko sebe ljude koji su isto tako iskustili ispravnost svjetovnoga života i krenuli za Kristom s puno žara, oduševljenja, mudrosti i zrelosti... jer već poznaju ovaj svijet pa ih neće tako lako prevariti i zavesti.

Grgur se rodio 540. godine u Rimu. Bio je plemenitaškoga roda. Ta činjenica i strogo obrazovanje olakšali su mu put ka političkoj karijeri. Postao je rimski prefekt. U toj se ulozi osjećao loše jer nije podnosio političke spletke. I zato je jednoga dana ostavio sve, zbacio senatorsku togu i obukao redovničke halje te od svoje kuće napravio benediktinski samostan. Tu je, povučen u samoču i sabranost, uživao u Božjoj blizini živeći po pravilima svetoga Benedikta.

No, na Rim su se oborile nevoљe: najprije kuga koja je desetkovala stanovništvo Grada, zatim je slijedila glad, pa oluja koja je mnogo toga srušila, počupala drveće... Pa su navalili barbari Langobardi... Uz prirodne

nevolje, grad su mučili neizvjesnost i strah od neprijatelja. Tražili su pomoć i našli da bi Grgur mogao uzeti u ruke to rasulo i nešto napraviti (imao je iskustva u upravljanju kao senator). Nije se dao, ali su ga usrđnom molbom svi – od najvećeg do najmanjeg – nagovorili da prihvati papinsku službu. On je stvar s Langobardima riješio diplomatski, a ne oružjem. Izbjegao je krvoproljeće, a Langobardi su se uključili u društveni život Italije i malo- pomalo postali sastavni element kulture, bogatstva i životnosti. Potom se Grgur posvetio reformi Crkve: sređivao je golemo Crkveno naslijede, promicao misionarski uzlet Crkve (rad na obraćenju Langobarda i Britanaca), djelovao je karitativno: svakodnevno je pozivao za svoj stol na ručak gradske siromahe. Bio je odličan upravitelj. Bio je ponizni vođa: prvi se počeo potpisivati nazivom „sluga slugu Božjih“. Uz sve to bio je sjajan pisac i govornik. Proglašen je crkvenim naučiteljem. Zanimljivo je još i ovo: bio je jako krhkog zdravljia, tako da je pred kraj života morao dati drugom čovjeku da čita njegove propovijedi jer više nije mogao stajati na nogama. I još je k tome proveo reformu liturgijskoga pjevanja, koje se po njemu naziva gregorijansko pjevanje: gregorijanski koral. Zaista svestran čovjek. Sam, osobno, živio je u siromaštvu i poniznosti, dok je za Crkvu kao instituciju mudrim upravljanjem postigao velik ugled i veliku korist. Papinstvo je s njime zablistalo više no ijedna svjetovna kruna toga doba. Njegova je snaga bila duhovna iako neki žele u velikim povlasticama što ih je stekao prepoznati početak

razvoja papinske svjetovne moći. Jedno je sigurno: njega, papu Grguru Velikog, napast materijalne moći nije ni dotakla. Umro je u Rimu 604. godine. Evo kako on sam sebe doživljava. To piše u jednoj homiliji o proroku Ezejijelu: „Valja zapaziti kako se o onom koga Gospodin šalje propovijedati objavljuje da je stražar. Stražar naime uvijek stoji na visoku da bi izdaleka vidi sve što se ima dogoditi. Tako i svatko tko je postavljen za narodnog stražara, valja da je životom na visoku, da bi mogao biti od koristi svojim predviđanjem. Koliko li su za mene teške riječi što ih izgovaram: govoreći sam sebe ranjavam. Jer niti moj jezik propovijeda kako dolikuje, niti moj život slijedi koliko bi trebalo ono što jezik kaže. Ne niječem da sam tome krivac: vidim svoju mlitavost i nemar. (...) Dok bijah u samostanu, uspijevao sam obuzdati jezik od dokonih stvari i gotovo stalno držati duh pri nakani molitve. No otkad podložih svoja leđa dušobrižničkom teretu, duh više nije sposoban biti neprestano sabran u sebi, jer je podijeljen na mnogo šta. Prisiljen sam naime razrješavati slučajeve sad Crkava, sad samostana; često moram mjeriti živote i djela pojedinaca; čas preuzimam na sebe građanske poslove, čas uzdišem zbog provala barbarskih mečeva i plašim se vukova koji vrebaju na povjereni mi stado. Čas sam prisiljen brinuti se za imovinu da ne bi ponestalo pomoći onima po kojima se obdržava pravilo stege, drugi čas moram ravnodušno podnosići neke otimače ili im se suprotstavljam nastojeći da se očuva ljubav.“

Predstavljena monografija „Crkva blaženog Alojzija Stepinca Škopeti“

Umjestu Škopeti, u Župi Motovunski Novaki nedaleko Motovuna predstavljena je u nedjelju, 13. rujna 2020. godine, monografija „Crkva blaženog Alojzija Stepinca Škopeti“. Književno - glazbena večer koja je održana tom prigodom zamišljena je kao večer zahvale svima koji su na bilo koji način doprinijeli realizaciji projekta izgradnje crkve bl. Alojzija Stepinca, koja je osim svojim lijepim, pitomim eksterijerom i profinjenim interijerom prepunim zavičajne simbolike i odličja trageva duhovne povijesti ovoga kraja, vrijedna i posebna i po tome što je nastala slijedom želje i inicijative žitelja Škopeti, ali i u potpunosti kao plod svekolikog bespoštenog rada i angažmana mještana.

Tijekom predstavljanja, koje je na ugodnom rujanskom popodnevnom suncu održano na platou ispred crkve, o knjizi su govorili: urednik izdanja Stanko Mališa, povjesničar Stipan Trogrlić, Književnik Antun Milovan, arhitekt Florijan Škunca te grafički urednik David Ivić.

Okupljenima se na početku prigodnim pozdravom obratio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. On je pohvalio žitelje Škopeti istaknuvši kako su već više puta priredili ovakve lijepe prigode tijekom ključnih momenata realizacije projekta izgradnje, kako je rekao, za neveliko selo zahtjevnog objekta, te predvidio da će sljedeća

prigoda biti blagoslov zvana kada se budu nabavila. Skupu su nazočili svećenici koji su u posljednjih pola stoljeća vršili službu župnika u Župi Motovunski Novaki, te svećenici koji su rodom iz te župe. Glazbeni obol događaju dale su mlade glazbenice violinistica Alison Cvitan i pijanistica Maja Močibob te zbor Župe Motovunski Novaki pod dirigentskim ravnanjem župnika vlc. Rudija Korace. Glazbeni obol događaju dale su mlade glazbenice violinistica Alison Cvitan i pijanistica Maja Močibob te zbor Župe Motovunski Novaki pod dirigentskim ravnanjem župnika vlc. Rudija Korace, a instrumentalnu pratnju izveo je Bruno Gortan.

Urednik izdanja, koji je ujedno bio i predsjednik odbora za gradnju, Stanko Mališa je podsjetio da je ideja, želja za izgradnju crkve u mjestu Škopeti nastala još prije 65 godina kada su se mještani okupili na tome mjestu s tadašnjim župnikom Mirkom Štokovićem. Zbog nesklonih političkih prilika te brojnih poteškoća, gradnju je bilo moguće započeti tek 1998. godine, kamen temeljac blagoslovio je sveti papa Ivan Pavao II. prigodom svoga drugoga posjeta Hrvatskoj, 3. 10. 1998. Crkvu je posvetio mons. Milovan 7. svibnja 2010. godine. Kroz prikaz tijeka izgradnje crkve u knjizi je oslikan i život sela u tom periodu, no osim toga knjiga donosi i prikaz povijesti župe i sela, u koje se je u posljednjih pola stoljeća ži-

vot uvelike promijenio, od posve poljoprivrednoga kraja, sada je to sjedište mnogih uspješnih poduzetničkih projekata, od kojih mnogi doprinose privredi svoga kraja konkretnom proizvodnjom. Mališa je nadalje iznio zanimljivosti o suradnji s pojedinim autorima koji su dali svoj doprinos nastanku ove knjige. Napose je istaknuo riječi fra Bernardina Škunce koji je u članku rezimirao da crkva u Škopetima djeluje sakralno, u skladu je s tradicijom graditeljstva u Istri te je na izvanredan način u dijalogu s prostorom. Povjesničar Stipan Trogrlić je u svome izlaganju kroz navode o spominjanju Župe Motovunski Novaki prikazao povijest župe i toga kraja od VIII. stoljeća do sadašnjosti. Arhitekt Forijan Škunca, iz tvrtke Arbi d.o.o., napose je istaknuo oduševljenje kojim su mještani sudjelovali u svim fazama realizacije projekta izgradnje crkve. Uzor za projektiranje većine arhitektonskih elemenata crkve bila

im je Eufragradska bazilika, rekao je. Književnik Antun Milovan je u svoje izlaganju pobliže predstavio 4 Božja ugodnika koja su prikazana na 4 vitraja u crkvi: sv. Mauro, bl. Miroslava Bulešić, sv. Ivana Pavao II. i te sv. Majka Tereza; svi su oni više ili manje direktno podnijeli svojevrsno mučeništvo, upravo kao i ta crkva čija je ideja izgradnje kroz više od pola stoljeća bila one-mogućena brojnim protivštinama. Grafički urednik David Ivić je nabrojao naslove deset članaka, deset tema koje su obrađene u knjizi, te je i tehnički predstavio knjigu: na 160 stranica finoga papira u tvrdome uvezu knjiga donosi bogatu fotografsku građu suvremenih i povijesnih fotografije te faksimile dokumenata. Izdanja je u nakladi od 500 primjeraka, a izdavač je Josip Turčinović d.o.o. iz Pazina. Usljedilo je čitanje poezije, stihova domaćih autora posvećenih selu Škropeti, a potom je župni zbor pod ravnateljem župnika Korace izveo dvije pjesme u zahvalu dobrotnim, te su svoje glazbeno umijeće

ponovo iskazale violinistica Alison Cvitan i pijanistica Maja Močibob. Župnik Koraca je zahvalio svima koji su na bilo koji način doprinijeli izgradnji crkve te naglasio važnost činjenice da se u njoj sada „okuplja živa Crkva, zajednica vjernika, koja moli, pjeva i živi punim duhovnim plućima“. Župnik je na kraju uručio primjerak knjige biskupu Milovanu i drugim uzvanicima, te prigodni dar Stanku Mališu kao predsjedniku odbora za gradnju koji je kroz niz desetljeća koordinirao sve faze procesa realizacije toga projekta. Knjiga na prvome mjestu donosi „Riječ biskupa“, mons. Ivana Milovana koji je aktivno pratio cijeli tijek priprema i izgradnje crkve. Stipana Trogrlić knjizi je doprinio napisom „Povijesni mozaik mjesta i Župe Motovunski Novaki“. Poglavlje o titularu crkve, bl. kardinalu Alojziju Stepincu, potpisuje Nevenka Nekić. U svojstvu predsjednika Odbora za gradnju pregršt zanimljivih povijesnih podataka i detalja o povijesti gradnje je napisao Stanko Mališa. O elementima uređenja sakralnog

prostora članak pod naslovom „Svetlo Kristovo“ napisao je prof. Zdravko Tišlar. Kao i na predstavljanju, svoj prilog knjizi osvratom na 4 Božja ugodnika prikazana na 4 vitraja, u članku naslova „Četiri sveta lika – svjedoka vjere (vitraji)“ napisao je književnik Antun Milovan. Opis umjetničkog prikaza križnoga puta koji resi unutrašnjost crkve napisao je umjetnik koji ga je izradio u slavonskoj hrastovini, branitelj Ivan Matković Lasta, koji je autor više drvenih skulptura Božjih ugodnika. Profesor liturgike i sakralne umjetnosti Bernardin Škunca svoj je doprinos dao člankom „Crkva u Škropetima, utjelovljeni dom“ za vjerničku zajednicu“. O mjestu Škropeti u posljednjih sedam desetljeća, članak s posebno bogatom i lijepom povijesnom fotografskom građom, pod naslovom „Sjećanje jednog mještanina – Škropeti jučer i danas“ napisao je Stanko Mališa. Knjiga završava s aktualnom fotografijom mise ispod lopice u vremenu pandemije COVID-a.

Miroslav Haber (1927. - 2020.)

Na groblju u Rovinju pokopan je 31. 7. 2020. župljanin Miroslav Haber. Obred sprovoda vodio je biskup u miru I. Milovan sa župnikom V. Grpcem i bivšim župnikom M. Zgrabićem. Zbog pandemije na sprovođu se okupila samo obitelj (brojna) i nešto prijatelja: oni su ga molitvom, zahvalnom riječju i osvrtom na njegov iznimno bogat život ispratili do groba. Miro Haber, rođeni Osječanin, ali već 60 godina stanovnik Rovinja, čovjek jedinstven i neponovljiv, genijalan i originalan, poduzetan i fanično radišan i uporan... Stručnjak u fizici, ali i s velikim poznavanjem biologije, medicine, astronomije, tehničkih znanosti. U komunizmu politički nepodoban (u ranom poraću okusio je zatvor), napredujući od čistača u Institutu za fiziku i kemiju u Zagrebu, preko laboranta na održavanju jednosmjernih struja, s prof. Kempnijem razradio je dozimetar, denzitometar i senzitometar za otkrivanje radioaktivnoga zračenja, u šibenskom Institutu TLM-a ospozorio je spektrografski laboratorij, radio potom u Nuklearnom institutu u Vinči, pa na PMF-u u Zagrebu kod prof. Težaka, a od 1960. kao referent na Institutu za biologiju mora u Rovinju (razradio metodu ekstencije u morskoj vodi), a s prof. G. radio je

na problemu mjerjenja podvodnoga svjetla... U Rovinju je surađivao na reaktiviranju Jadriličarskoga kluba i bio suosnivač autoškole.

Na kraju napušta rad u institucijama te s obitelji prelazi na uzgoj rasnih koza 1970. Na – u ono vrijeme – pustom području, usred makije, na obali iza rovinjske bolnice, mjestu bez ceste, struje i vode, izgradio je kuću samo od drvenih elemenata i ondje se kao „onaj munjeni kozar iza Bolnice“ s obitelji nastanio. Kasnije će na tom području nastati naselje Borik... Sa suprugom Juttom osnovao je Savez trakenerskih konja 1986. S Križevačkim institutom za reprodukciju radi s rasnim jarcima. Objedinjuje istarske govedare u Savez užgajivača istarskoga goveda 1990. u Višnjanu. Objedinjuje posavske konjare u Savez užgajivača posavskog konja 1993. u Trebarjevu Desnom. Obitelj Haber i danas se bavi kozarstvom i konjarnstvom (terapijsko jahanje).

Miro Haber odrastao je u katoličkoj vjeri uz nešto obiteljske tradicije, ali je Boga i vjeru počeo intenzivnije doživljavati pod utjecajem svoga prijatelja, sveuč. prof. K. Mudrost i veličinu Stvoritelja doživljavao je u prirodi, a Biblija mu je postala stalan izvor nadahnuća u cijelokupnom životu i djelovanju. Kao stručnjak „sve-

znadar“ rado je pomagao ljudima u najrazličitijim situacijama, mnogima je na svoj način duhovno pomogao da (opet) otkriju Boga. Susretali smo ga s obitelji uvijek na nedjeljnoj večernjoj misi u Oratoriju. I uspio je, što je danas posebno zahtjevno, na svoju djecu prenijeti dar vjere. Trajno je ostao prijatelj i pomoćnik svećenika. Bio je domoljub i rodoljub te je u vrijeme Domovinskoga rata, preko njegovih veza s lijećnicima u Austriji i Njemačkoj, stizalo mnogo kamiona s lijekovima za naše ranjenike. Hvala našem Miri za primjer ispunjena, založena i dosljedna života te na trajnoj spremnosti pomaganja ljudima u potrebama! Počivao u miru Božjem. I. M.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

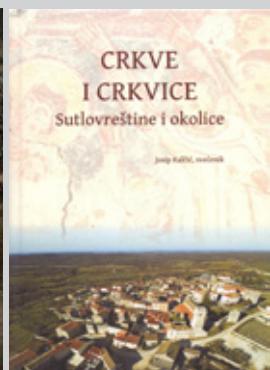
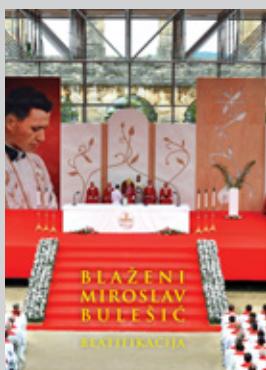
Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantelov trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radno vrijeme

Pon - pet 8 -17 h, sub 8-13.30 h
Pon - pet 9-16 h, sub 8-13 h
Pon - sub 9-18 h

Svadbene večere, krštenja, pričesti, krizme,...
Za vaš slavljenički dan na raspolaganju vam je klimatizirana dvorana s mogućnošću izlaska na terasu i vrhunska domaća kuhinja prilagođena vašim željama.

TIŠA d.o.o.

Šime Kurelića 4, Pazin

Tel. 052 624 219; 624 324

Faks 052 624 384

GSM: 098-421-317

e-mail: tisadoo@inet.hr

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evanđelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

Pićanski zvonik – najveći ures Pićna

Pićan je od VII. stoljeća do 1783. godine bio sjedište pićanske biskupije (ukinuta 1788.) pa i njegov zvonik, prije ostalih, zaslužuje našu pozornost. Udaljen je dvadesetak metara od nadžupne crkve, nekadašnje katedrale, Navještenja Marijina. Sagrađen je 1872. godine, za vrijeme župnika Jakova Stariha. Osim što je sa svojih 48 metara među najvišima u Istri (četvrti po visini), mnogi ga drže i među najljepšima.

Zanimljiva je i njegova povijest. Malo prije ukinuća biskupije stari je pićanski zvonik, prema predaji visok nebū pod oblake, oštetiо grom. Prema istraživanjima povjesničara dr. sc. Elvisa Orbanića taj se nemili događaj zbio 1785., godinu dana nakon obznanjene zabrane zvonjenja protiv nevremena cara Josipa II. Nakon udara groma bio je toliko oštećen pa su se zvona morala spustiti sa zvonika. Zvonik je potpuno srušen, a njegova je ponovna izgradnja potrajala, tako da je Pićan 86 godina bio bez zvonika, a skoro 90 godina bez njegove zvonjave. Tako izvješćuje Naša Sloga koja je, u godini postavljanja novih zvona 1875. godine objavila podlistak o dugotrajnoj gradnji novog pićanskog zvonika. Just Ivetač u Istarskim uskličnicima kaže da je: „sagrađen je od klesanog kamena u slogu regionalnog istarskog baroka, što ga u prvome redu označavaju: četverouglasta piramida na njegovu vrhu, trifore (tri okna zajedno) sa sve četiri strane zvonika s kamenim balustradama (ogrude sa stupićima) i tri istaknuta zidna vijenca“. Građen je na živoj stijeni. Iznad ulaznih vratiju ugrađen je u zidu kameni grb na kojem su tri kule različitog oblika iznad obrambenog gradskog bedema. Ispod grba uklesan je latinski natpis, koji svjedoči što Pićancima znači zvonik. Natpis u prijevodu glasi: Evo, putniče: ovaj najveći ukras pićanski nedostajao je posljednjih 86 godina. Stepenište zvonika je kamoно sa željeznom ogradom. Ima tri zvona: najmanje i najstarije težine oko 180 kg s teško čitljivim natpisima; srednje zvono težine oko 350 kg, izliveno 1929., posvećeno Blaženoj Djevici Mariji s natpisom AVE MARIA; i najveće i najnovije izliveno 2005. u ljevaonici „De poli“ u Vittorio Veneto u Italiji, težine 730 kg, a posvećeno je sv. Niceforu, suzaštitniku pićanske župe. Uz posvetni natpis SV. NICEFORE ZAGOVARAJ NAS nosi i zanimljiv molitveni natpis: ŽIVE ZOVEM / MRTVE OPLAKUJEM / MUNJE LOMIM. Ovo je zvono 8. siječnja 2006. svečano blagoslovio biskup mons. Ivan Milovan, a kumovali su župljanji Vladimir Smoković i Igor Gržinić. Pićanski je zvonik tada, nakon više od šezdeset godina, doprinosom mnogih dobrotvora župe, ponovno dobio treće zvono koje je 1942. godine Italija konfiscirala u ratne svrhe. Sva su tri zvona elektrificirana 2005. godine i nabavljen je novi toranjki sat. Brigom Pićanaca na čelu sa svojim vrijednim, neumornim župnikom preč. Antunom Kurelovićem, pićanski je zvonik sređen iznutra i izvana, kako i priliči središtu nekadašnje starodrevne biskupije čiji se spomen čuva i u osobi naslovnog pićanskog biskupa mons. dr. Valentina

Pozaića, zagrebačkog pomoćnog biskupa u miru. I završavam molitvom iz Naše Sloge: Dobrostivi i Svemogući Bože, daj da bi ta lijepa zvona još mnogo i mnogo godina ne samo dobre pravovjerne kršćane na spasonosnu službu Božju pozivala, nego da bi kroz svoj lijepi i jaki glas razuzdane i bogopsovne jezike obuzdavala, a otvorila ona ušesa koja su za riječ Božju gluha. Budi sve na vazda veću slavu Božju. Amen. (np)

